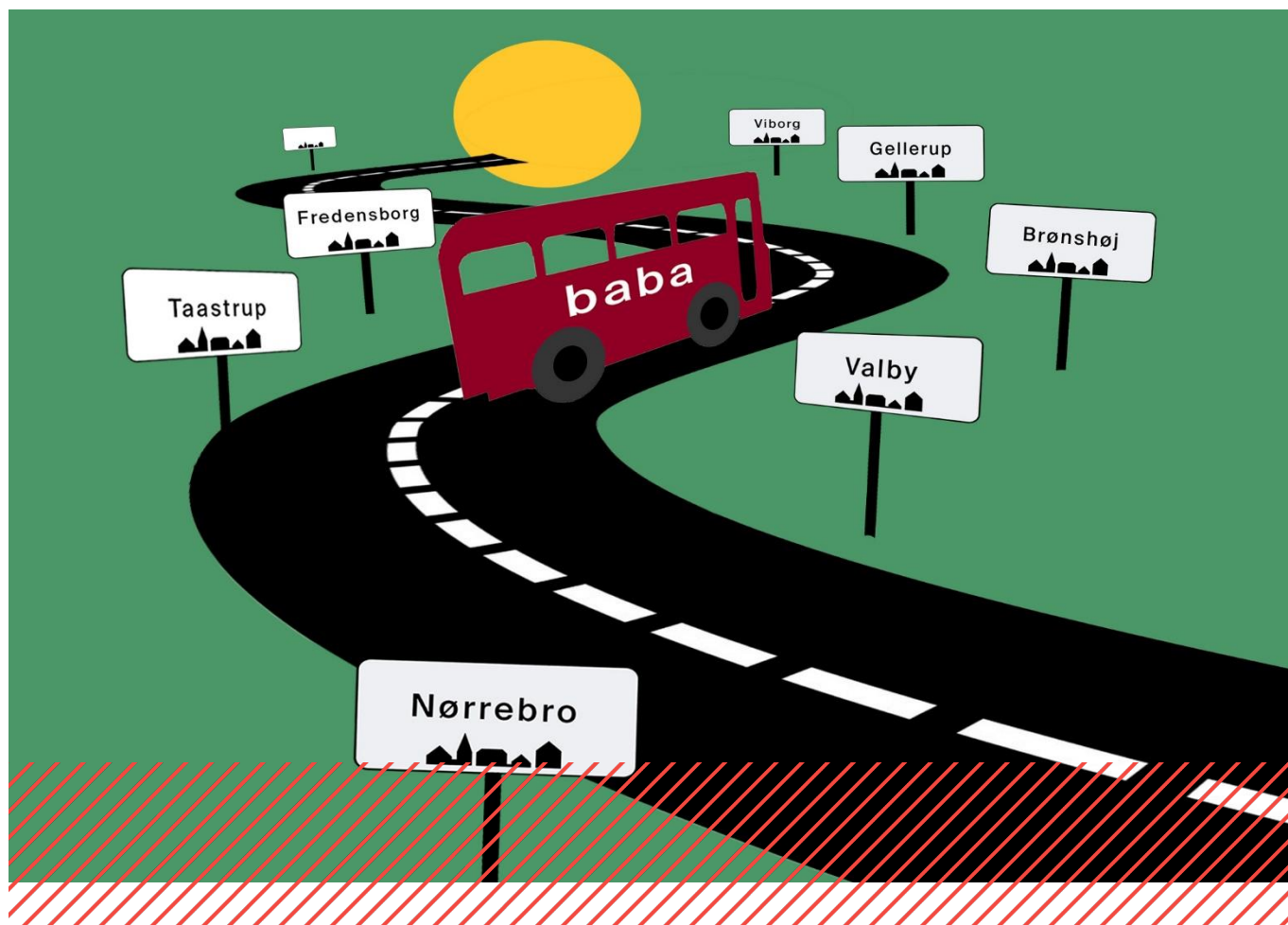

Baba – fordi far er vigtig

En evaluering af udbredelse og forankring

Gunvor Christensen og Line Mehlsen

Baba – fordi far er vigtig – En evaluering af udbredelse og forankring

© VIVE og forfatterne, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-922-2

Forside: Karen Deth/VIVE

Projekt: 301409

Finansieret af: TrygFonden og VELUX FONDEN

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Konceptet bag *Baba – fordi far er vigtig* blev udviklet i 2013 og hører organisatorisk under Fonden for Socialt Ansvar. Baba-konceptet er udviklet med henblik på at understøtte fædre i deres farrolle, således at de deltager i og tager ansvar for deres børns opvækst.

Den første gruppe fædre startede i Baba-indsatsen i 2014 og afsluttede læringsforløbet i 2015, hvorefter de kunne kalde sig Baba-frivillige. I 2019 fik Baba-sekretariatet støtte fra TrygFonden til at udbrede indsatsen til flere steder i Danmark samt støtte fra VELUX FONDEN til at udvikle Baba-konceptet, således at forankring af fædres progression og virke i lokalområdet tænkes ind i indsatsen.

Denne rapport beskriver de oplevede resultater, som Baba-indsatsen bidrager til at skabe blandt deltagerne og deres familier samt i lokalområdet. Rapporten afdækker endvidere, hvordan det lykkes at forankre Baba-indsatsen i aktive Baba-fællesskaber. Endelig beskriver rapporten de Baba-frivilliges socioøkonomiske baggrund, deres tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

Vi vil gerne rette en stor tak til Baba-sekretariatet for et givende og konstruktivt samarbejde. Vi vil samtidig rette en kæmpe stor tak til de Baba-frivillige og Baba-koordinatorer, der har medvirket til den kvalitative interviewundersøgelse.

Rapporten er udarbejdet af projektchef Gunvor Christensen og senioranalytiker Line Mehlsen. Christian Højmark Mikkelsen har bidraget med de kvantitative beskrivelser af de Baba-frivillige.

Evalueringen af udbredelse er finansieret af TrygFonden, og evalueringen af forankring er finansieret af VELUX FONDEN. Der er foretaget eksternt og internt review af rapporten, og vi takker for konstruktive kommentarer.

Lisbeth Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Arbejde og Ældre

2021

Indhold

Sammenfatning	5
Hovedresultater	6
Anbefalinger	10
Læsevejledning	10
1 Baggrund	11
1.1 Metode	12
1.2 Data	13
2 Baba-indsatsen – forventninger til virkninger.....	16
2.1 Behovet for en indsats	16
2.2 Beskrivelse af Baba-indsatsen	18
2.3 Arbejdsmetoder.....	20
2.4 Forventninger til virkninger	21
2.5 Organisering og implementering af Baba-indsatsen	22
2.6 Udbredelse af Baba-indsatsen	23
3 Deltagernes baggrund	25
3.1 Deltagernes baggrund	25
4 Oplevede virkninger af Baba-indsatsen.....	33
4.1 Trin på vejen	33
4.2 Kortsigtede virkninger: kompetencer og viden	35
4.3 Mellemlange virkninger: færdighedsmål.....	38
4.4 Langsigtede virkninger: bedre livschancer	47
5 Implementering af Baba-indsatsen.....	48
5.1 Rekruttering af Baba-deltagere.....	48
5.2 Arbejdsmetoder og kompetencer.....	50
5.3 Organisering, rolle og samarbejde.....	53
6 Baba-indsatsens bidrag til at styrke forældrekompetencer hos fædre	54
6.1 Deltagernes motivation for en indsats	54
6.2 Forventninger til virkninger	55
Litteratur.....	57
Bilag 1 Beskrivelse af registerdata.....	59

Sammenfatning

Gør man det godt nok i forhold til sit barn? Giver man sit barn de bedste opvækstbetingelser? Skal man gøre noget anderledes for at støtte sit barn bedst muligt i børnehaven, i skolen og i fritidslivet? Det er spørgsmål, de fleste forældre fra tid til anden kan stille sig, uanset hvilken baggrund og opvækst man selv har haft. Men har man en anden etnisk minoritetsbaggrund end de fleste i samfundet, kan man opleve, at disse spørgsmål både trænger sig mere på, men også er vanskeligere at finde svar på, blandt andet fordi man kan være usikker på, hvilke forventninger samfundet har til én i forælderrollen. Det er blandt andet på den baggrund, at indsatsen "Baba – fordi far er vigtig" er tilrettelagt og målrettet fædre – særligt etniske minoritetsfædre – der har et ønske om at udvikle sig til gavn for deres børn, familie og lokalområde. Baba-indsatsen har foregået siden 2014, og hen over årene har indsatsen udviklet sig og er blevet gennemført over hele landet. I 2019 fik Baba-indsatsen støtte fra TrygFonden til at udvide Baba til 12 nye steder i landet. Samtidig fik indsatsen støtte fra VELUX FONDEN til at udvikle et koncept for forankring af indsatsen, således at Baba-frivillige efter endt læringsforløb kan indgå i et selvorganiseret fællesskab, der bidrager til at støtte andre fædre via peer-to-peer, og til at skabe brobygning med lokalområdets velfærds- og civilsamfundsaktører.

Baba-indsatsen består i at samle fædre i et lokalt forankret læringsforløb, hvor de tilegner sig flere forældrekompetencer, der udvikler dem i deres farrolle, samt tilegner sig viden om velfærdssamfundets tilbud til børn og unge. Denne viden tilvejebringes blandt andet på såkaldte dialogmøder, hvor professionelle, der er i kontakt med børn og unge, inviteres til at gæste indsatsen. På disse dialogmøder klædes fædrene på til at samarbejde med eksempelvis sundhedspleje, dagtilbud og skole, og de professionelle oplever at få større viden om fædrenes behov, og de oplever, at fædrene har ressourcer, der kan aktiveres i samarbejde mellem velfærdssamfundet og hjemmet. Derudover trænes fædre i at fastholde aktive Baba-netværk, gennemføre peer-to-peer og brobygge til lokalområdet. Læringsforløbet består af 17 moduler, hvor udviklingsmålene kan deles i kompetencemål, vidensmål og færdighedsmål. *Kompetencemålene* består i at styrke forældrekompetencerne gennem erfaring og møder med professionelle. *Vidensmålene* består i, at deltagerne opnår viden om farrollen og om velfærdssamfundet samt viden om, hvordan de kan støtte andre fædre. *Færdighedsmålene* består i, at fædre er i stand til at varetage peer-to-peer ud fra deres kompetencer og viden, samt at de kan indgå i netværk og brobygge.

Baba-indsatsen er tilrettelagt ud fra et medborgerskabsperspektiv, hvor fokus er på at opbygge fædre til at agere som selvstændige personer, der tager et individuelt og samfundsmæssigt ansvar for deres børn og deres lokalområde. Baba-indsatsen bygger på en ressourcebaseret tilgang, hvor afsættet for at arbejde med fædre er, at der opbygges tillid indbyrdes mellem de Baba-frivillige og mellem Baba-koordinatoren (den ansvarlige for gennemførelsen af den lokale Baba-indsats) og de Baba-frivillige.

VIVE har foretaget en evaluering af udbredelsen og forankringen af Baba-indsatsen. Formålet med evalueringen har været at undersøge værdien og virkningerne af Baba-indsatsen i tre af de områder, hvortil der er sket en udbredelse af indsatsen. Værdien og virkningen af indsatsen er evalueret både i forhold til fædrenes oplevelser af virkninger og Baba-indsatsens projektlederes (Baba-koordinatører) samt velfærdsaktørers (fagpersoners) oplevelser. Derudover har vi evalueret, hvordan Baba-konceptet implementeres, herunder hvordan der sker en tilpasning til den lokale kontekst.

Datagrundlaget i evalueringen består af oplysninger om deltagere, og disse oplysninger er blevet anonymiseret af Danmarks Statistik, og der er koblet registerdata på, således at vi kan undersøge, hvem de er, og deres baggrund. Derudover består datagrundlaget af observationsstudier og 20 interview med Baba-deltagere, Baba-koordinatorer og Baba-sekretariat. Endelig består datagrundlaget af dokumentation indsamlet af Baba-indsatsen.

Hovedresultater

Hovedresultater

- De Baba-frivillige oplever, at de udvikler sig i farrollen, at de får flere redskaber og kompetencer til at støtte deres børn i deres liv. De Baba-frivillige oplever også, at Baba-fællesskabet har en stor værdi for dem, og at fællesskabet bidrager til, at de føler sig som en del af noget større.
- De Baba-frivillige oplever, at de er blevet mere nærværende i forhold til deres børn og deres partner, og at de stræber efter at møde barnet, hvor det er, og anerkende barnets tanker og følelser.
- Baba-frivillige opnår eller bevæger sig i retning af styrket selvværd, mere selvtillid og styrkede forældrekompetencer. Denne opnåelse er en del af en større forandring, som aldrig afsluttes. Baba-deltagere tilegner også større viden om velfærdssamfundet, og hvordan de bedst muligt kan indgå i samarbejde og dialog med lokale velfærdsinstitutioner.
- Målgruppen for Baba-indsatsen er relativt heterogen i forhold til deltagernes danskundskaber, deres erfaring med uddannelse og beskæftigelse, familieforhold og antallet af børn og børnenes alder. Denne variation kan rummes af Baba-indsatsen, men for de mest sårbare og udsatte fædre, samt nyankomne fædre, er der brug for et længere læringsforløb for at skabe de forandringer, som indsatsen sigter imod.
- I læringsforløbet afholdes såkaldte dialogmøder, og mødet mellem det professionelle system og fædrene tilvejebringer en større gensidig forståelse for hinanden samt en platform for fremtidige brobygningsinitiativer mellem fædrene og lokale velfærdsinstitutioner.
- Baba-indsatsen lykkes med at forankre indsatsen ved, at der tidligt i læringsforløbet etableres fællesskaber mellem deltagerne. Koordinatorerne spiller en afgørende rolle i disse fællesskabsdannelser. Det er både en styrke for indsatsen, men også en svaghed i forhold til fremadrettet forankring af indsatsen. Der er stor risiko for, at forankringen kan forsvinde med Baba-koordinatoren. Det peger på behovet for et forankringsmodul, som Baba-indsatsen har udviklet, men som på grund af covid-19 ikke er blevet implementeret.
- Indsatsens koordinatorer har en helt afgørende betydning for både læringsforløb og den efterfølgende lokale forankring af Baba i netværkene. Det er forudsætning for indsatsen, at koordinatorerne er i stand til at arbejde relationelt, ressourcebaseret og tillidsskabende. Fremadrettet vil det være hensigtsmæssigt, at Baba-sekretariatet efterser, om koordinatorer har tilstrækkelig viden til at implementere Baba-indsatsen, som den er tiltænkt af Baba-sekretariatet.

Behovet for Baba-indsatsen

I perioden 2014-2020 er Baba-indsatsen foregået i 11 kommuner, og der har været gennemført 25 hold. I perioden 2018-2020 har der været 16 forløb i 8 kommuner; 8 har været opstartshold, dvs. læringsforløb, og 8 hold er foregået i eksisterende områder, dvs. de aktive Baba-netværk. I alt er der uddannet 179 Baba-frivillige i perioden fra 2014 og til nu. Det er således lykkedes at udbrede Baba-indsatsen til en række nye steder i landet, som også var meningen med Tryk-Fondens investering i Baba-indsatsen. De mange nye læringsforløb, der er startet op, viser, at der er behov for og efterspørgsel på Baba-indsatsen.

Baba-indsatsen udfylder et tydeligt behov for en forældrekompetencegivende indsats til fædre – og særligt etniske minoritetsfædre – der er usikre på, hvad der forventes af dem, og usikre på, hvordan de deltager og engagerer sig i deres børns hverdag og liv. Anden forskning har identificeret en øget risiko for, at børn og unge ikke klarer sig godt i voksenlivet, hvis de er vokset op uden en engageret og deltagende far (Cowan et al., 2008, 2009). Dermed har Baba-indsatsen også karakter af at være en forebyggende indsats, samtidig med at den er en integrationsindsats, der hjælper etniske minoritetsfædre til at udfylde farrollen ud fra de forventninger, der er til en forælders engagement, ansvar og rolle i det danske samfund.

Deltagernes motivation for indsatsen spænder bredt fra ønsket om at blive den bedst mulige far til at være en del af et fællesskab med andre fædre/mænd og til at bidrage til en brobygning mellem de Baba-frivillige og deres bagland og lokalområde.

Målgruppen for Baba-indsatsen er heterogen. Næsten 9 ud af 10 Baba-frivillige har en etnisk minoritetsbaggrund. Næsten halvdelen er indvandret før 2000 og har boet i landet i mange år. Omtrent hver femte er indvandret til landet efter 2015 og har således boet i landet i få år forud for deres deltagelse i Baba-indsatsen. 6 ud af 10 Baba-frivillige er i 30'erne og 40'erne; den alder, hvor man typisk har børn i alle aldre. De fleste af de Baba-frivillige har tre eller flere børn. Hovedparten lever i parforhold; kun 16 pct. er enlige. Godt halvdelen af de Baba-frivillige har en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse. Godt 4 ud af 10 har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Når vi kigger på de Baba-frivilliges partnere, så har godt 4 ud af 10 en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse, mens 55 pct. har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. I forhold til beskæftigelse er 6 ud af 10 Baba-frivillige i beskæftigelse eller under uddannelse, mens det gælder for hver tredje partner til en Baba-frivillig.

Flere forældrekompetencer og mere viden om velfærdssamfundet

De Baba-frivillige oplever, at indsatsen har en positiv betydning for, at de udvikler sig i farrollen, og at de opnår flere kompetencer til at tage del i deres børns liv og hverdag. Fædrene oplever også en tilfredshed og glæde ved at arbejde med dem selv, og samtidig oplever de i dagligdagen, at deres relationer til deres børn styrkes, og at de laver aktiviteter sammen med børnene, som børnene er glade for, og som tilsvarende bidrager til at styrke forholdet mellem fædre og børn. Fædrene oplever, at de med indsatsen får et andet sprog at kommunikere med deres børn på; en kommunikation, der er mere lydhør og anerkendende over for børnene, og som i højere grad afspejler, at børnenes behov imødekommes. Ligeledes oplever de Baba-frivillige, at de får en større viden om det danske samfund og en større forståelse af, hvordan dagtilbud og skoler fungerer, og hvordan dagtilbud og skoler gerne vil samarbejde med familierne om børnene.

Indholdet i indsatsen er til tider både kompliceret og abstrakt samtidigt med, at det giver anledning til mange refleksioner hos den enkelte deltager. Det kan være en udfordring for deltagere med svage dansk kundskaber. Baseret på de kvalitative interview med deltagere og Baba-koordinatorer er der en tydelig tendens til, at der er forskel på deltagernes udbytte af Baba-indsatsen. Nyankomne deltagere, samt sårbare og udsatte deltagere, opnår flere forældrekompetencer i løbet af indsatsen, men i forhold til indsatsens forventninger til vidensmål og færdighedsmål, forekommer de at være noget længere væk fra disse mål. Deltagere, der har boet i landet altid, eller er indvandret for mange år siden, og som både har uddannelse og beskæftigelse, ser ud til at forandre sig mere både i forhold til kompetencer, viden og færdigheder.

Baba-fællesskabet har en stor værdi

Indsatsen lykkes med at skabe et rummeligt og anerkendende fællesskab for fædrene. De Baba-frivillige værdsætter deres fællesskab og den sociale samhørighed. På den måde lykkes det at forankre Baba-indsatsen som et fællesskab, som de Baba-frivillige profiterer af.

Særligt de deltagere, der er indvandret for nylig, og som har begrænsede dansk kundskaber og en begrænset viden om samfundet, ser ud til at profitere meget af Baba-fællesskabet. Formentlig er fællesskabet for disse deltagere væsentligt for, at de oplever at have overskuddet til at arbejde med deres kompetencer, viden og færdigheder.

Fællesskabet i de aktive Baba-netværk er en ramme for, at fædrene efterfølgende via peer-to-peer kan vejlede, støtte og rådgive andre fædre samt brobygge til lokalområdet. Der forekommer ikke at være den samme udbredte motivation for peer-to-peer og brobygning blandt deltagerne, som der er i forhold til at udvikle sig som far og være en del af et fællesskab. At det ikke er alle Baba-frivillige, der har lige stor motivation for peer-to-peer og brobygning, ser ud til at kunne rummes af de Baba-frivillige i netværkene, men der er også tegn på, at de mest aktive Baba-frivillige kan miste motivationen, hvis de oplever, at der ikke er så meget fremdrift og udadvendt engagement i Baba-netværkene. Denne observation er et fremadrettet relevant opmærksomhedspunkt for Baba-sekretariatet.

Dialogmøder bidrager til større gensidig forståelse

Forud for fædrenes møder med professionelle, der repræsenterer de velfærdstilbud, som børn og unge er i kontakt med, er fædrene ofte usikre på, hvad disse velfærdstilbud forventer af dem, og hvordan man samarbejder med dem om børnene.

Dialogmøderne bidrager til, at fædrene efterfølgende har en klarere opfattelse af, hvordan de kan dele bekymringer og tanker med eksempelvis pædagogen eller skolelæreren, uden det medfører, at barnet fjernes fra hjemmet, eller at dagtilbuddet/skolen bliver utilfredse og lader denne utilfredshed gå ud over barnet.

Tilsvarende fortæller de professionelle, at de får en større indsigt i fædres og familiernes dynamik omkring børnene. Således kan dialogmøderne komme til at fungere som afsættet for brobygning mellem fædre og lokalområde, hvor de professionelle får en indgang til familier i eksempelvis de etniske minoritetsmiljøer, og hvor fædre kan fortælle andre fædre og familier om samarbejder med lokale velfærdsinstitutioner.

Der er behov for at styrke forankringen af indsatsen

Forankringen af Baba-indsatsen i netværk er del af læringsforløbet, hvilket styrker forankringsgrundlaget for Baba-indsatsen. Koordinatorerne spiller en afgørende rolle i denne forankring, men som den aktuelt foregår, er der en stor risiko for, at forankringen kan forsvinde med Babakoordinatoren, fordi koordinatoren påtager sig ansvaret for fremdrift og afholdelse af møder i de aktive Baba-netværk. Denne opgave ser koordinatoren ud til at påtage sig, fordi netværkene ikke efter endt læringsforløb er tilstrækkeligt selvopretholdende og selvorganiserende til at kunne fortsætte af sig selv. De lokale og landsdækkende aktiviteter bidrager til at understøtte netværkene, men stadig på et skrøbeligt grundlag, hvor koordinatoren holder hånden under netværkene.

Denne observation peger på et behov for et overgangsforløb mellem læringsforløbet og de efterfølgende aktive netværk, hvor de Baba-frivillige i højere grad arbejder med og får erfaringer med, hvad færdigheder som organisering af netværk, brobygning og peer-to-peer går ud på.

Der er Baba-frivillige, der efterspørger, at netværkene omdannes til foreninger, hvor der er faste roller og faste opgaver med dertilhørende ansvar. Dels så de har en foreningsplatform, hvis de gerne vil søge midler til projekter og aktiviteter, dels så det er muligt at påtage sig forskellige roller og ansvar. Flere Baba-frivillige oplever, at det kan være demotiverende at være i netværket, fordi der ikke er nogen, der sætter en retning og skaber en fremdrift. Fra Baba-indsatsens side har man ikke vurderet, at der skulle være et foreningsmål med Baba-indsatsen ud fra, at foreningsstrukturen kan være vanskelig og ressourcekrævende at operere inden for. Men fra Baba-sekretariatets side er der omvendt heller ikke nogen hindring for, at Baba-frivillige etablerer en forening, hvis de er motiverede for det.

Baba-koordinatoren er afgørende for indsatsen

Indsatsens koordinatore har en helt afgørende betydning for både læringsforløb og den efterfølgende lokale forankring af Baba i netværkene.

Det er forudsætning for indsatsen, at koordinatorene er i stand til at arbejde relationelt, ressourcebaseret og tillidsskabende. Koordinatorene skaber motivation og sammenhold omkring indsatsen, og de er på en gang tro mod metoden og dens anerkendende tilgang til fædrene, og dygtige til at tilpasse metoden til deltagernes niveau. Koordinatorene oplever dog, at det kan være svært at nå det, der skal nås i modulerne, og nå de forventninger, de oplever, der er til, at de Baba-frivillige selv skal kunne fortsætte netværket efter endt læringsforløb.

Denne oplevelse hos Baba-koordinatorene peger på, at Baba-sekretariatet muligvis ikke er helt lykkedes med at give koordinatorene tilstrækkelig viden om, hvordan Baba-indsatsen forventes implementeret. Baba-indsatsen er tænkt elastisk og meget mindre lineær, således at der er muligheder for at regulere ambitionsniveauet i forhold til målgruppen, særligt når målgruppen består af deltagere, der har få ressourcer og befinder sig i en sårbar og udsat position. Det, der dog her kan være udfordringen for koordinatoren, er at tilgodese, at læringsforløbet har en fremdrift, så den både rummer de sårbare og udsatte deltagere, og de deltagere, der allerede er godt på vej i en forandringsproces, og som har nemmere ved at tilegne sig kompetencer, viden og færdigheder.

Baba-indsatsen under coronapandemien

Som alle andre sociale indsatser har coronapandemien haft en indvirkning på Baba-indsatsen. Læringsforløb er blevet sat på pause og udsat, fysiske møder har ikke kunnet afholdes, udadvendt aktivitet og brobygning har heller ikke kunne afholdes. Omvendt har de aktive Babanetværk også i en række boligområder spillet en vigtig rolle i forhold til at kommunikere vigtigheden af testning, coronarestriktioner mv. Denne opgavevaretagelse er et eksempel på brobygning, som de Baba-frivillige skaber mellem et lokalområdes beboere og de lokale velfærds-tilbud.

I interview med de Baba-frivillige er det tydeligt, at coronanedlukningen har skabt en demotivation og har haft en negativ indvirkning på de Baba-frivilliges gejst til at brobygge og igangsætte aktiviteter i lokalområdet. Når samfundet åbnes mere og mere, kan der være behov for, at Baba-sekretariatet gør en ekstra indsats for at indgyde motivation og begejstring hos de Baba-frivillige, så de igen bliver aktive og udadvendte i netværkene.

Anbefalinger

På baggrund af evalueringen af Baba-indsatsen fremkommer tre udviklingspotentialer:

Indsats målrettet nyankomne fædre

Nyankomne fædre indgår i Baba-indsatsen, men der kan være behov for at tilbyde en supplerende indsats til disse fædre enten i form af en klagørende indsats til den nuværende Baba-indsats eller i form af at gøre læringsforløbet i den nuværende Baba-indsats længerevarende, så der bliver mere tid til at arbejde med kompetencemålene, inden der arbejdes med videns- og færdighedsmål.

Forankring af Baba-indsatsen

For at styrke forankringen er der behov for et overgangsforløb mellem det nuværende læringsforløb og de aktive, selvorganiserende Baba-netværk. Det er stadig vigtigt, at forankringen, som den foregår nu, allerede er indeholdt i læringsforløbet. Men for at sikre, at Baba-netværk forankres solidt, uden at Baba-koordinatoren faciliterer netværk, er der behov for et forløb, hvor de Baba-frivillige arbejder med færdigheder i forhold at fastholde og organisere sig i netværk, at gennemføre peer-to-peer samt at brobygge.

Koordinatorrollen

Baba-koordinatoren er både styrken og svagheden i Baba-indsatsen. Der er behov for at udvikle og i højere grad afstemme, hvordan koordinatoren skal ændre rolle og ansvar i takt med, at netværk skal blive selvorganiserende. Ligeledes er der behov for, at Baba-sekretariatet i endnu højere grad tydeligt formidler, hvordan Baba-indsatsen er tænkt implementeret, og særligt i forhold til at justere indsatsen ud fra målgruppens ressourcer og behov.

Læsevejledning

Resten af rapporten er bygget således op, at næste kapitel beskriver baggrunden for projektet og evalueringen, samt hvordan evalueringen er tilrettelagt og gennemført. Dernæst følger et kapitel, der beskriver forandringsteorien. Herefter følger tre analysekapitler, hvor det første beskriver målgruppen af Baba-frivillige. Det andet kapitel beskriver de oplevede virkninger af Baba-indsatsen, og det tredje beskriver implementeringen af Baba-indsatsen. Afslutningsvis er der et kapitel, der samler op på Baba-indsatsens bidrag til at styrke forældrekompetencer hos målgruppen.

1 Baggrund

Hvad er det for en far, du vil huskes som?

Sådan har lederen af Baba-indsatsen spurgt en lang række fædre, første gang de samles i indsatsen, "Baba – fordi far er vigtig". Det er ikke et hvilket som helst sted, at deltagerne får stillet det spørgsmål. De får nemlig spørgsmålet, mens de befinder sig på en kirkegård og kigger på en gravsten. Det er her, at deltagerne begynder en proces med at reflektere over dem selv, deres rolle i familien, deres rolle i samfundet, og hvilken forskel de gerne vil gøre i forhold til dem selv og deres nærmeste.

Formålet med Baba-indsatsen er at opbygge og understøtte fædre – særligt etniske minoritetsfædre – i at handle som fædre, der tager aktivt del i deres børns liv og hverdag, og i at handle som selvstændige personer, der tager et individuelt og samfundsmæssigt ansvar for deres familie og deres lokalområde. Indsatsen samler en række fædre i et læringsforløb, hvor de tilegner sig mere viden og flere kompetencer, der udvikler dem i deres farrolle og i deres rolle som ressource for øvrige fædre. Når deltagerne har gennemgået læringsforløbet, er de uddannet Baba-frivillige og kan herefter overgå i aktive Baba-netværk, der via peer-to-peer udbreder deres viden og erfaringer til andre fædre, samt bidrager til brobygning mellem fædre og lokale velfærdsinstitutioner relateret til deres børn, som fx dagtilbud og skolerne.

Baba-indsatsen blev etableret i 2013. Den første gruppe fædre startede i tilbuddet i 2014, og de afsluttede forløbet i 2015, hvor de kunne kalde sig Baba-frivillige. Baba-konceptet er udviklet på en måde, således at aktører i et lokalområde kan købe konceptet og bemande indsatsen med medarbejdere i lokalområdet og herefter igangsætte en rekruttering af fædre til deltagelse i uddannelsesforløbet.

I 2019 fik Baba-indsatsen støtte fra TrygFonden til at udbrede Baba-indsatsen til 12 nye steder i landet. Samtidig fik indsatsen støtte fra VELUX FONDEN til at udvikle et koncept for forankring af indsatsen, således at Baba-frivillige efter endt uddannelsesforløb indgår i et selvorganiseret fællesskab, der bidrager til at støtte andre fædre og brobygning med lokalområdets velfærds- og civilsamfundsaktører.

En del af støtten fra TrygFonden og fra VELUX FONDEN er afsat til at foretage evaluering af henholdsvis udbredelse af Baba-indsatsen og af forankringen af Baba-indsatsen. VIVE har tilrettelagt en evaluering med et overordnet fokus på virkninger af læringsforløb og af forankringen af Baba-indsatsen i de aktive Baba-netværk. Formålet med evalueringen har været at undersøge værdien og virkningerne af Baba-indsatsen i tre af de områder, hvortil der er sket en udbredelse af indsatsen. Værdien og virkningen af indsatsen er evalueret både i forhold til fædrenes oplevelser af virkninger samt Baba-indsatsens projektlederes (Baba-koordinatorer) og velfærdsaktørers (fagpersoners) oplevelser. Derudover har vi evalueret, hvordan Baba-konceptet implementeres, herunder hvordan der sker en tilpasning til den lokale kontekst.

Evalueringen skal således bidrage med viden om, hvilke forandringer Baba-indsatsen er med til at skabe, og hvordan forankringen af indsatsen fastholder fædrenes engagement og motivation, og hvordan de vedbliver at være en ressource for lokalområdet. I evalueringen har vi undersøgt følgende spørgsmål:

- Hvilken værdi og virkninger oplever fædrene, at indsatsen har for dem, deres familie og deres lokalområde?

- Hvordan fastholder forankringen af indsatsen fædrenes forandring, engagement og motivation, og hvordan vedbliver de at være en ressource for lokalområdet?
- Hvilket behov tilkendegiver Baba-frivillige at have for at fastholde en fællesskabskultur, og hvilken værdi har denne fællesskabskultur?
- Hvilken betydning har den metodiske tilgang og kerneprincipperne i indsatsen for de oplevede virkninger?
- Hvordan implementeres disse principper, og hvordan fastholdes de som guidelines i indsatsen?

Evalueringen gennemføres ud fra en virknings- og implementeringstilgang. Vi beskriver nedenfor, hvordan vi har gennemført virknings- og implementeringsevalueringen.

1.1 Metode

Tilgangen til evalueringen af Baba-indsatsen bygger på en virkningsevaluering, hvor hovedspørgsmålet er, om de forestillinger om forholdet mellem indsats og resultat, som indsatsen bygger på, kan bekræftes, afkræftes eller eventuelt udvikles (Chen, 1990; Donaldson, 2007; Pawson & Tilley, 1999).

Første greb i virkningsevalueringen består i en vurdering af forandringsteorien i forhold til de problemer, som indsatsen skal bidrage til at løse og forandre (Witkin & Altschuld, 1995). Indsatsens egne forestillinger om sammenhængen mellem indsats og resultat informeres af relevant viden og faglig teori om, hvilken forskel indsatsen ender med at gøre i praksis. Den hjælper med at udpege, hvori de kritiske antagelser består.

Det andet greb består i at beskrive de deltagere, der rekrutteres til indsatsen ud fra deres socioøkonomiske baggrund og ud fra deres motivation for deltagelse i indsatsen, og hvilke forandringer de ønsker og forventer at opnå.

Det tredje greb består i at afdække de oplevede virkninger af indsatsen – både virkninger af læringsforløb og af de aktive fællesskaber. I denne evaluering har det udelukkende været muligt at undersøge virkningerne kvalitativt og dermed observere, hvordan indsatsen udspiller sig og afdækker deltagernes og Baba-koordinatorernes oplevelser af virkninger af indsatsen. Vi har i virkningsevalueringen også haft fokus på, om der opleves et udbytte af Baba-indsatsen på institutionelt niveau ved eksempelvis, at fagpersoner, som inviteres ind i indsatsen, kan opleve ændringer i deres syn på målgruppen efterfølgende.

I forhold til afdækning af virkninger af de aktive Baba-netværk er vi evalueringsmæssigt inspireret af (Vedung, 1997), og vi undersøger, om de Baba-frivillige, Baba-koordinatorer og Baba-sekretariatet har den samme forståelse af, hvad de aktive Baba-netværk kan og skal. Tilsvarende undersøger vi, om Baba-frivillige, Baba-koordinatorer og Baba-sekretariatet grundlæggende har interessen for arbejde med peer-to-peer, brobygning og netværk. Endelig undersøger vi, om Baba-frivillige, Baba-koordinatorer og Baba-sekretariatet har de nødvendige kompetencer til, at de aktive Baba-netværk kan gennemføres ud fra de forventninger, der er.

Det sidste og fjerde greb består i at undersøge, hvordan Baba-indsatsen implementeres, og hvordan der arbejdes med indsatsen. I evalueringen af implementering er vi inspireret af Fixsen et al., 2005, og vi har haft fokus på at afdække, i hvor høj grad Baba-indsatsen bliver implementeret, som det var tiltænkt, med fokus på drivkræfter og barrierer for implementeringen; det vil sige de

forhold i implementeringsmiljø og -proces, som henholdsvis kan fremme eller hæmme, at Baba-indsatsen har de forventede virkningerne for målgruppen. I Figur 1.1 fremgår evalueringsspørgsmålene under de fire dele: forandringsteori, målgruppe, resultat og implementering.

Figur 1.1 Virknings- og implementeringsspørgsmål

1.2 Data

Datagrundlaget i evalueringen består af kvantitative registerdata for de Baba-frivillige, frivilliges registreringer af deres arbejde, deltagerobservationer af Baba-indsatsen og kvalitative interview med Baba-frivillige, Baba-koordinatorer i tre lokalområder, hvor Baba-indsatsen er blevet udbredt og forankret. Vi har også interviewet medarbejdere i Baba-sekretariatet.

Indsamlingen af empiri til evalueringen har været begrænset af coronapandemien, der ramte landet i begyndelsen af 2020. Evalueringen har været begrænset af, at Baba-indsatsen ikke blev rullet ud alle de steder i det tempo, som planen var. Dermed blev antallet af steder, hvor vi kunne undersøge udbredelse og forankring, begrænset. Endvidere var de Baba-forløb, der var igangsat forud for coronapandemien, sat på pause under nedlukningen, og det har ikke været muligt for de Baba-frivillige at gennemføre de aktiviteter og peer-to-peer, som var planlagt. Derudover har Baba-sekretariatet udviklet et forankringsmodul, der endnu mangler at blive implementeret på grund af corona. Endelig har VIVE været underlagt en lang række restriktioner for gennemførelse af fysiske interview.

1.2.1 Kvantitative data til målgruppeanalyse

Målgruppeanalysen af deltagere er foretaget ved, at Baba-indsatsen har videregivet navne- og adresseoplysninger om 139 deltagere med på henblik på, at Danmarks Statistik (herefter DST) skulle foretage en adressevask, således at registerdata kan kobles på. 26 af deltagerne var dog kun identificeret ved et navn og en kommune, og disse kan ikke identificeres i en navne- og adressevask. Af de 123 deltagere med fulde oplysninger, er det lykkedes DST at identificere 100 deltagere med et cpr-nummer, der har muliggjort at koble registerdata på. Det betyder, at

der er en identifikationssucces på ca. 81 pct. De resterende, der ikke er blevet identificeret, kan skyldes fejl i navne eller adresser; ofte er der en udfordring i, at personer registrerer sig med deres kaldenavn, selvom deres fødselsnavn er et andet. Det vil altid være fødselsnavnet, der er udgangspunktet for DST's navnevask.

Til de kvantitative analyser af deltagerne har vi anvendt registerdata fra DST. I rapporten anvender vi oplysninger fra følgende registre fra DST:

- IEPE – indvandrere og efterkommere
- BEF – befolkningen
- UDDA – uddannelser (BUE)
- AKM – arbejdsklassifikationsmodulet
- DAGI – Daginstitutioner.

I Bilag 1 findes en beskrivelse af registrene.

Da vi oprindeligt aftalte med Baba-indsatsen at koble registerdata på målgruppen, var det også ud fra en forventning om, at vi ville kunne identificere de Baba-frivilliges børn og eksempelvis undersøge deres fravær i skolen, før og efter deres far gennemførte læringsforløbet. Imidlertid har det vist sig, at der er for stor aldersspredning på børnene, og dermed bliver der for få skolebørn, til at vi kan følge dem over tid. En analyse af progressionen i børnenes skolefravær i forhold til faderens deltagelse i Baba-indsatsen ville have tilføjet en ekstra dimension at måle virkningen af indsatsen på ud over de selvoplevede vurderinger fra fædrene, der deltog.

1.2.2 Kvalitative interview og deltagerobservationer

Den kvalitative dataindsamling består af observationer af læringsforløb og af aktive Baba-netværk på tre lokale Baba-hold og interview med Baba-frivillige og koordinatorene på de tre Baba-hold.

Observationer

Vi har observeret tre lokale Baba-hold, to hold på Sjælland og et hold i Jylland, i perioden fra medio 2019 til ultimo 2020. I starten af 2020 påbegyndte vi observationen af et fjerde Baba-hold. Holdet blev dog sat i bero pga. covid-19-situationen, og holdet blev ikke genoptaget efterfølgende, pga. lokale prioriteringer.

I alt har vi fortaget 17 observationer ud fra en observationsguide af Baba-læringsforløb med fokus på, hvordan møder foregår, og hvordan deltagerne opnår praktiske erfaringer med opgaver. Observationer er foretaget i forbindelse med tre heldags-opstartsmøder, 11 læringsmoduler og to månedsmøder, der holdes på tværs af Baba-frivillige, der er færdige med deres Baba-uddannelse, og Baba-deltagere, der er i gang med at gennemføre deres læringsforløb. Under observationerne tog vi noter af, hvordan læringsforløbet udspillede sig. Deltagerne er blevet informeret om, at der blev taget noter af, hvad der foregik, og at der ikke blev noteret navne på, hvem der evt. sagde hvad.

Interview

Vi har gennemført interview med 14 Baba-deltagere og Baba-frivillige. Tre af interviewene blev foretaget som gruppeinterview med mellem to og fem frivillige i hvert interview, og tre interview blev foretaget som individuelle interview. Gruppeinterviewene blev foretaget som fysiske interview, mens de individuelle interview blev foretaget over telefon på grund af coronasituationen.

Tabel 1.1 Oversigt over kvalitative interview

Interviewpersoner	Antal
Baba-deltagere og Baba-frivillige	14
Baba-koordinatorer	5
Sekretariatsledere	1

Nogle af de Baba-frivillige, der blev interviewet, var på tidspunktet for interviewet ved afslutningen af deres læringsforløb, mens andre frivillige havde afsluttet læringsforløbet og var fortsat med at være frivillige i de aktive Baba-netværk. Således havde vi mulighed for at få indblik i frivilliges oplevelse af forløbet både ved opstart og efter afsluttet forløb.

Temaerne for interviewene med de frivillige var de frivilliges vurdering af deres:

- Motivation for at deltage i Baba-forløbet, og hvem der introducerede dem til Baba.
- Udbytte af læringsforløbet, herunder personligt udbytte, faglige kompetencer, netværk mv.
- Samarbejde med de øvrige Baba-frivillige og Baba-koordinatoren og dennes rolle i forhold til Baba-holdet.
- Arbejde med peer-to-peer, netværk og samarbejdsaktører i lokalområdet.
- Motivation for at fortsætte som Baba-frivillig efter endt læringsforløb.
- Ønsker, mål og behov i forhold til at fortsætte med at være Baba-frivillig.

Vi har gennemført interview med de tre koordinatorerne for de tre Baba-hold. Derudover har der løbende været dialog mellem evaluator og koordinator over evalueringssperioden.

Temaerne for interviewene med koordinatorerne var koordinatorernes vurdering af:

- De frivilliges udbytte af Baba-forløbet, herunder målgruppens karakteristika med henblik på at få mest muligt ud af forløbet.
- Koordinatorens behov i forhold til at udfylde sin rolle, både hvad angår støtte og opbakning fra Baba-sekretariatet og lokalt.
- Hvordan de Baba-frivilliges ressourcer bedst muligt bringes i spil i lokalområdet?
- Øvrige læringspunkter i forhold til det fremtidige arbejde med Baba-hold.

Interviewene er blevet optaget på en diktafon. Deltagerne er blevet informeret om, at interviewet blev optaget, og at lydoptagelsen efterfølgende ville blive gemt på et sikret drev. Interviewpersonerne blev også informeret om, at de ikke ville optræde med navn eller andre personhenførbare informationer i afreporteringen.

Interviewene blev efterfølgende udskrevet og emnekodet i forhold til evalueringens fokus.

1.2.3 Øvrige data

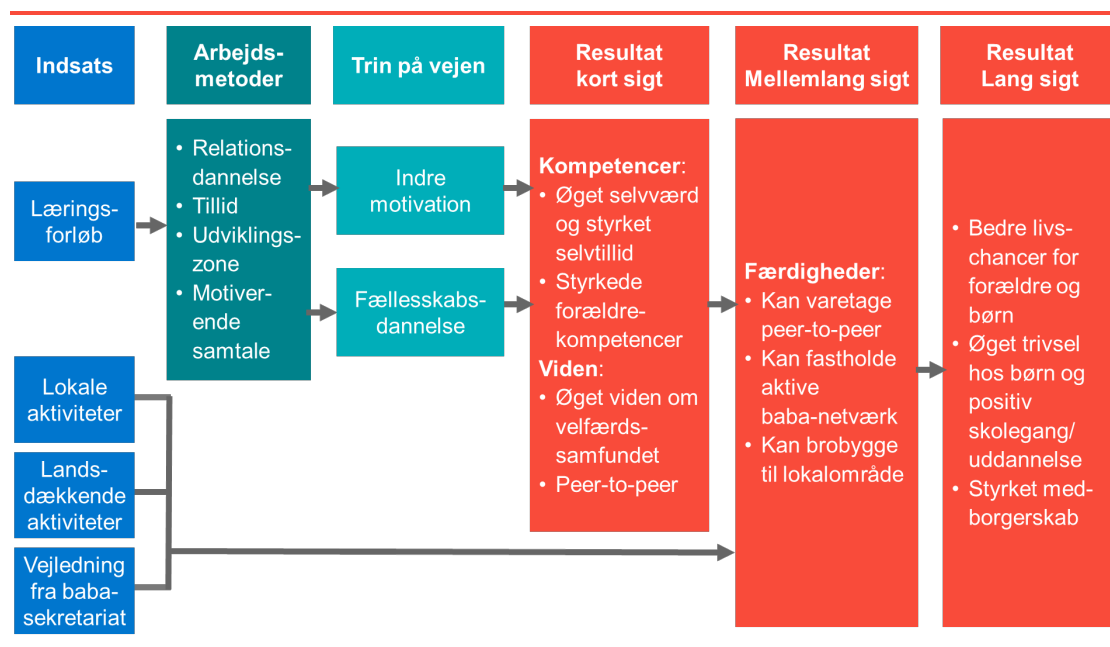
Baba-indsatsen har selv via en app indsamlet oplysninger om de Baba-frivilliges peer-to-peer arbejde. Disse data har vi, og data er således medtaget i virkningsevalueringen. Ligeledes har indsatsen dokumenteret fagpersoners oplevelser af at deltage i læringsforløbet. Denne dokumentation indgår også i virkningsevalueringen.

2 Baba-indsatsen – forventninger til virkninger

I dette kapitel gennemgår vi Baba-indsatsens forventninger til at skabe forandringer hos deltagerne. Vi præsenterer først forandringsteorien, og herefter gennemgår vi de forskellige elementer i forandringsteorien.

I Figur 2.1 fremgår forandringsteorien. Baba-indsatsen kan deles op i fire dele, hvor læringsforløbet er den del af indsatsen, der forventes at skabe en forandring, mens de tre dele forventes at bidrage til at fastholde de aktive Baba-netværk. Derudover fremgår arbejdsmetoderne i Baba-indsatsen samt trin på vejen for at opnå de forandringer og virkninger, som forventes. Vi har delt virkningerne op i kortsigtede, mellemlange og langsigtede virkninger. Nedenfor går vi i dybden med de forskellige elementer.

Figur 2.1 Forandringsteori

2.1 Behovet for en indsats

At have en etnisk minoritetsbaggrund i et samfund eller at være flyttet til et nyt land giver ofte udfordringer i forhold til både at have kendskab til, hvordan et samfund er organiseret, og hvilke muligheder der er i forhold til at understøtte et familieliv og i forhold til at understøtte børns læring og opvækst. Det kan være vanskeligt at kende de forventninger, et samfund har i forhold til forælderrollen. Baba-indsatsen er udviklet som en forældrekompetencegivende indsats, der skal klæde fædre – særlig etniske minoritetsfædre – bedre på i forhold til at udfylde farrolle således, at børnene får de bedste mulige livschancer. Baba-indsatsen har også et integrationsmæssigt sigte, idet indsatsen også har til formål at give fædre viden om de samfundsmæssige forventninger til at være far i et dansk samfund.

Rockwool Fondens Forskningsenhed har i forskellige studier dokumenteret, at der er forskelle på mødres og fædres tidsforbrug med deres børn, men også at forskellen over tid mellem mødre og fædre i Danmark i forhold til tid anvendt til børneomsorg er blevet mindre. I 2001 brugte fædre i gennemsnit 52 minutter på en dag på børn (6-11 år), og mødre brugte 1 time og

17 minutter. I 2008 brugte fædre 59 minutter, og mødre brugte 1 time og 19 minutter. Forskellen er således reduceret fra 48 pct. til 39 pct. (Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2009). At fædre giver et positivt bidrag i børnenes opvækst handler dog ikke kun om mængden af tid, men i høj grad også om kvaliteten af samværet mellem fædre og børn (Amato, 1998).

Forskellige studier har undersøgt betydningen af fædres manglende eller utilstrækkelig engagement og deltagelse i børns opdragelse og hverdagsliv. Fædres fravær kan forårsage, at børns udvikling og livskvalitet reduceres (Blankenhorn, 1995; Rosenberg & Wilcox, 2006). Omvendt viser studier, at fædres tilstedeværelse og engagement bidrager positivt til børns kognitive udvikling, børns sociale og emotionelle kompetencer både i deres børneliv og voksenliv (Cowan et al., 2008; Tamis-LeMonda & Cabrera, 2002).

Der er forsket en del i forskellige opdragelsesmåder, og Baumrind, 1991 har identificeret fire opdragelsesmåder: Den autoritative, den autoritære, den overbærende og den tilbagetrukne. Disse opdragelsesmåder udspringer af, i hvor høj grad en forælder tager ansvar og lægger vægt på adfærdsregulering. Høj grad af forældreansvar ser ud til at have en positiv betydning for barnets sociale kompetencer og psykosociale adfærd, mens høj grad af adfærdsregulering er forbundet med, at barnet har flere instrumentelle kompetencer og en stærkere selvkontrol, der igen ser ud til at have en positiv betydning for eksempelvis at tage en uddannelse (Phoenix & Husain, 2007), men der er ikke en entydig sammenhæng mellem opdragelsesmåder og etnicitet.

I et systematisk review af forskningslitteratur (Cowan et al., 2009) om årsager til fædres involvering i deres børn fremhæves fem aspekter ved familier som udslagsgivende, for at fædre involverer sig i deres børn: familiers mentale sundhed, intergenerational transmission af forælderroller og familiemønstre, kvaliteten i forældres indbyrdes forhold; deres måde at kommunikere på, håndtere konflikter, problemløsningsmetoder og emotionel regulering, kvaliteten i mor-barn-relation og i far-barn-relation samt balancen mellem stressfaktorer i familielivet og muligheder for støtte i de nære omgivelser. Litteraturen peger på, at fædres større tilbøjelighed til at være engagerede i deres børns opvækst, optræder når de har få eller ingen symptomer på psykiske vanskeligheder, føler sig sikre på deres farrolle, kommunikerer godt med moren, kun i mindre eller ingen grad oplever ydre pres og stress, samt når familien har flere støttefunktioner, fx nære familiemedlemmer, i de nære omgivelser (Cowan et al., 2009; Rosenberg & Wilcox, 2006).

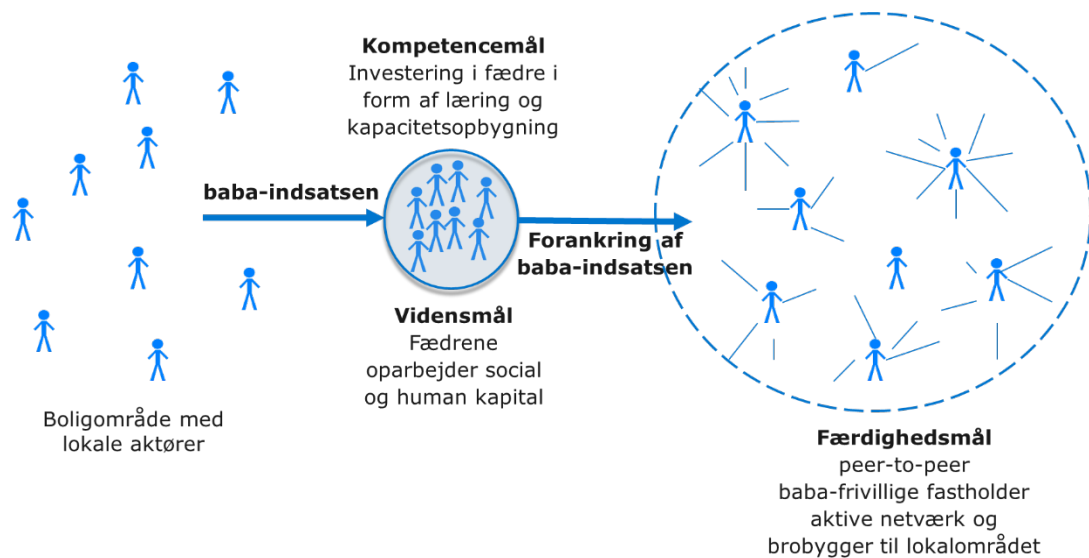
Der er studier, der har undersøgt betydningen af forældreskab og etnicitet (se gennemgang i fx Phoenix & Husain, 2007). I Phoenix & Husain, 2007, fremhæves betydningen af at inddrage en række forskellige kontekstuelle forhold for netop at forstå sammenhængen mellem etnicitet og forældreskab. Disse forhold handler om socioøkonomi, socialisering, køn, netværk, familietype mv. I familier, hvor faren ikke er særlig synlig eller tager særlig stor del i barnets opvækst, er der ofte et mix af årsager til dette, der både handler om kulturelle forskelle, kønsroller, socioøkonomiske ressourcer og muligheder, familieforhold osv. Der er eksempelvis studier, der peger på, at familier med få socioøkonomiske ressourcer kan have en mere striks opdragelse og mindre fokus på at møde barnet i sit behov for hjælp og læring. Der er andre studier, der peger på, at hvis børn vokser op i områder, hvor der er en stærk social udsathed og/eller utryk og høj forekomst af kriminalitet, har forældrene stærkere fokus på disciplin og adfærdsregulering som en måde at lære børnene både at fravælge et kriminelt miljø og beskytte mod et kriminelt miljø (Kotchick & Forehand, 2002).

2.2 Beskrivelse af Baba-indsatsen

Baba-indsatsen er en indsats, der er målrettet fædre, der oplever, at de har behov for at udvikle sig i farrollen. Det er en indsats, der henvender sig til alle fædre, uanset etnicitet, men indsatsen er tilrettelagt indholdsmæssigt, så de udfordringer, som særligt fædre med etnisk minoritetsbaggrund kan opleve at have, håndteres. Disse udfordringer handler eksempelvis om at forstå samfundets forventninger til at være far i en dansk kontekst og om at forstå den kommunale velfærd til børn og unge, og hvordan unge på sigt kan støttes i deres skole-, uddannelses- og jobvalg.

Indsatsen består i at samle en række fædre i et lokalt forankret læringsforløb, hvor de kan tilegne sig kompetencer i form af flere forældrekompetencer samt tilegne sig viden om dels velfærdsinstitutionerne og forældresamarbejdet med disse velfærdsinstitutioner, dels om hvordan de kan hjælpe andre fædre. Endelig består indsatsen i at udvikle fædrenes færdigheder, således at de kan varetage de aktive Baba-netværk, brobygge til lokalområdet samt udføre peer-to-peer med andre fædre i lokalområdet. Det er illustreret i Figur 2.2.

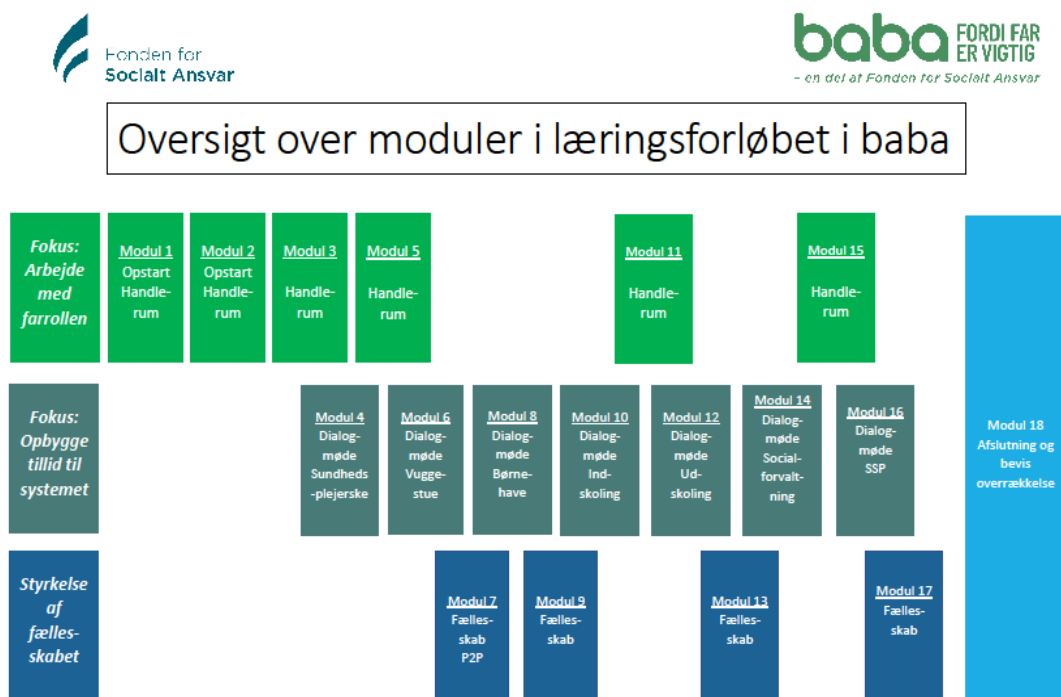
Figur 2.2 Baba-indsatsen

2.2.1 Læringsforløb

Læringsforløbene er den primære del af Baba-indsatsen, og den består af 17 forskellige moduler, der afsluttes med en overrækkelse af et Baba-diplom. Det fremgår af Figur 2.3.

Figur 2.3 Moduler i læringsforløbet

Kilde: Baba-sekretariatet.

De 17 moduler er bygget op over tre fokusområder: Farrollen, tillid til systemet og styrkelse af fællesskabet. Da Baba-indsatsen blev udviklet, bestod indsatsen af ni moduler, der dækkede arbejdet med farrollen og tillid til systemet. I forbindelse med, at indsatsen fik midler fra VELUX FONDEN, udviklede Baba-sekretariatet et forankringsmodul, således at forankring i form af de aktive Baba-netværk er en integreret del af læringsforløbet.

I arbejdet med farrollen tager modulerne fat i følgende emner:

- Tillid til egne evner som far
- Ny viden om børns behov
- Nye muligheder for deltagelse i børns liv på egne præmisser
- Forandringsteori i arbejdet med sig selv og andre fædre
- Samtaleteknik, der ruster fædrene til at række ud til andre udsatte fædre
- Vidensdeling om børns behov.

Som en del af læringsforløbet inviteres eksterne fagpersoner som sundhedsplejersker, pædagoger fra dagtilbud samt repræsentanter fra skole, socialforvaltning og SSP. Kendetegnet for fagpersonerne er, at de er i funktioner, der har betydning for børn og unge. Formålet med at inddrage disse fagpersoner er, at deltagerne opnår en viden om, hvad disse velfærdstilbud går ud på, og hvilke forventninger der er til et samarbejde mellem forældre og disse velfærdstilbud. Samtidig er formålet, at deltagerne giver viden tilbage til velfærdstilbuddene om, hvordan de kan være en ressource i lokalområdet. Det kan eksempelvis være i forhold til at snakke med andre fædre og vigtigheden af at deltage i skole-hjem-samtaler.

Efter endt læringsforløb overgår de Baba-frivillige til et Baba-netværk baseret på gensidig støtte, motivation og sparring. Evalueringer af aktiviteter, hvor det lykkes at skabe en positiv progression i en målgruppe, viser, at det efter endt aktivitet kan være svært over tid at fastholde den skabte progression (Christensen et al., 2018a; Christensen et al., 2018). Det forekommer derfor at være hensigtsmæssigt, at Baba-indsatsen forankres lokalt som en del af læringsforløbet.

Baba-indsatsen med læringsforløb og de efterfølgende aktive Baba-netværk bygger således samlet set på tre niveauer af mål.

Kompetencemål:

Forældrekompetencer styrkes gennem erfaring og møder med professionelle.

Vidensmål:

Deltagerne opnår viden om farrollen og om velfærdssamfundet samt viden om, hvordan de kan støtte andre fædre.

Færdighedsmål:

Fædre er i stand til at varetage peer-to-peer ud fra deres kompetencer og viden og kan indgå i netværk og brobygge.

2.2.2 Lokale og landsdækkende aktiviteter

Formålet med de lokale og landsdækkende aktiviteter er at udvikle og fastholde en forankring af de aktive Baba-netværk efter endt læringsforløb. Aktiviteterne kan både være for fædre eller for fædre og deres børn.

De landsdækkende aktiviteter er tænkt som en måde at skabe en platform for sparring og inspiration mellem Baba-frivillige på tværs af landet. CFBU har gennemført en evaluering af frivillighed i udsatte områder og fremhæver, at aktiviteterne er i stand til at samle frivillige og dermed bidrage til en forankring af frivillighed (Foldgast et al., 2019).

2.2.3 Vejledning og støtte fra Baba-sekretariatet

Sekretariatet består af ansatte, som sidder sammen med øvrige medarbejdere i Fonden for Socialt Ansvar. Sekretariatet har til opgave at klæde Baba-koordinatorerne på til deres opgaver, at søge midler til at styrke Baba-indsatsen, søge nye samarbejdspartnere, udvikle og afholde nationale aktiviteter som landsmøde, deltage i lokale månedsmøder og øvrige aktiviteter hvis muligt samt understøtte og sparre med alle frivillige.

2.3 Arbejdsmetoder

I arbejdet med deltagerne lægger Baba-indsatsen an til, at Baba-koordinatorerne har en *resourceorienteret* tilgang med fokus på at skabe *tillidsfulde relationer*. *Relationsdannelse* bygger på, at der skabes en relation mellem deltagerne indbyrdes og mellem deltagerne og Baba-koordinatoren, og denne relation skal være baseret på gensidig *tillid* og anerkendelse. Det er vigtigt, at fædre opnår at blive trygge i relationen til hinanden og til Baba-koordinatoren, så

relationen kan bruges til at håndtere og arbejde med de udfordringer, som fædre netop oplever, at de har i farrollen. Tilliden og trygheden er afgørende for, at fædre kan og tør åbne op for det, de synes er svært, eller som de måske synes, de ikke håndterer så godt.

I en ressourcebaseret tilgang anerkender den professionelle (dvs. Baba-koordinatoren) deltagerens udgangspunkt og fokuserer på de kompetencer og ressourcer, som deltageren har, frem for de kompetencer og ressourcer, som vedkommende eventuelt ikke har. Baba-indsatsen arbejder i denne sammenhæng med det pædagogiske greb "nærmeste udviklingszone", der bygger på Vygotskys arbejde (Kristoffersen, n.d.). Den nærmeste udviklingszone henviser til at være det, som ligger lige uden for det, som deltageren selv har kendskab til, og er det, som deltageren har brug for hjælp til at udvikle sig i forhold til. Den hjælp og støtte, som deltageren har brug for, skal skubbe deltageren videre i retning af at udfylde farrollen. Som en del af denne udvikling indgår at udvikle et fælles sprog for en forandringsproces, hvor sproget både er udtryk for en erhvervet viden, men også er en ressource, der giver anledning til refleksion, nysgerrighed og videre udvikling, der påvirker tanker og adfærd (Kristoffersen, n.d.)

Baba-indsatsen er derudover tilrettelagt sådan, at den professionelle møder beboeren med anerkendelse og rummelighed, og heri ligger, at beboeren får en oplevelse af at blive set og hørt (Honneth, 2003; White, 2006). Det betyder bl.a., at den professionelle lytter til fædrenes drømme, ønsker og behov i forhold til at være en far i en familie. Det implicerer, at fædre påvirkes processuelt i læringsforløbet (Krogstrup, 2002). Der vil være forskel på fædre i målgruppen; de har forskellige udgangspunkter og behov, og der er derfor behov for at tilpasse løsninger til den enkelte deltager frem for, at de alle får den samme løsning i den samme dosering. Det stiller krav til, at Baba-koordinatoren har en stor socialfaglig viden, således at vedkommende kan være fleksibel og bevidst arbejde med de udfordringer eller vanskeligheder, som den enkelte deltager har. Denne måde at arbejde på kendes fra bydelmødre-konceptet og fra andre forældrekompetencegivende indsatser i boligsocialt regi (Christensen et al., 2018, 2018a, 2018b, 2019).

Endelig er et greb i Baba-indsatsens arbejde med deltagerne, at Baba-koordinatoren er i stand til i en samtale med deltagerne at hjælpe dem med at adskille personen og handlinger (fx ikke råbe ad sit barn og skælde det ud, hvis det er kommet uheldigt afsted). Ved at lave denne adskillelse kan Baba-koordinatoren adressere det problematiske i eksempelvis ikke at deltage i skole-hjem-samtalen og sammen med den enkelte far finde en måde, der gør, at han næste gang vælger at deltage. Denne form for dialog kan sammenlignes med det socialfaglige greb, der er kendt som *den motiverende samtale* (Miller & Rollnick, 2014).

2.4 Forventninger til virkninger

Generelt er vidensgrundlaget for effekter af forældrekompetencegivende indsatser målrettet fædre ikke stort. Cowan et al., 2009, peger på, at de fleste evalueringer af indsatser målrettet øget fædre-deltagelse og -involvering er kendetegnende ved, at de består af en dokumentation af et antal deltagere, antal fremmøder samt interview med deltagere og professionelle aktører involveret i indsatsen. Det kendetegner ligeledes evalueringerne, at de ofte ikke er publiceret i journals men blot ligger på hjemmesiderne for de pågældende indsatser (Cowan et al., 2009). Der er dog få studier, der mere systematisk kigger på før- og eftersituationen hos fædre og/eller forældre (fx Cowan et al., 2009), men her er eftermålingen ofte foretaget umiddelbart efter indsatsens ophør. Derfor er det vanskeligt at finde evidens for virkninger på længere sigt.

Den mangelfulde evidens for disse typer af indsatser hænger formentlig også sammen med, at indsatserne ofte gerne vil skabe forandringer, som det enten kan være vanskeligt at indsamle systematiske data for, eller at forandringerne, som med Baba-indsatsen, skal komme børnene, andre fædre og omgivelserne til gavn. Det er vanskeligt at isolere effekter af en fædre-indsats på børne-outcomes, andre fædre og lokalområdet. At der ikke er stærk evidens for disse typer af indsatser, er således ikke nødvendigvis udtryk for, at sådanne indsatser ikke virker.

Der er dog studier, der er lykket med at undersøge betydningen af forskellige forebyggelsesindsatser målrettet, at få fædre er mere engageret i deres børn (Cowan et al., 2008, 2009). Resultaterne er, at de indsatser, der har de bedste virkninger, er indsatser, der foregår henover en længere periode og med en vis hyppighed, og som adresserer risiko- og beskyttelsesfaktorer i forhold til familiers mentale sundhed, intergenerational transmission af forældreroller og familiemønstre, kvaliteten i forældres indbyrdes forhold, deres måde at kommunikere på, håndtere konflikter, problemløsningsmetoder og emotionel regulering, kvaliteten i mor-barn-relation og i far-barn-relation samt balancen mellem stressfaktorer i familielivet og muligheder for støtte i de nære omgivelser. Disse dimensioner er i varierende grad indeholdt i Baba-indsatsen.

På *kort sigt* er indsatsens forventninger, at deltagerne opnår kompetencemål for øget selvværd og styrket selvtillid samt styrkede forældrekompetencer. Ligeledes er forventningen, at deltagerne på kort sigt når et vidensmål, der handler om øget viden om velfærdssamfundet. Center for Boligsocial Udvikling har tidligere evalueret Baba-indsatsen. Evalueringen finder, at det lykkes med indsatsen at skabe positive ændringer i farrollen (CFBU, 2017). Tilsvarende finder Cowan et al., 2009, at forebyggelsesindsatser målrettet at øge fædres engagement i børns opvækst kan bidrage til, at fædre får mere viden og tro på at påtage sig farrollen, og at de bliver mindre pressede i forældrerollen.

På *mellemlang sigt* er indsatsens forventning, at deltagerne har opnået færdigheder i at kunne varetage peer-to-peer, fastholde aktive Baba-netværk samt brobygge til lokalområdet. CFBU's tidligere evaluering af Baba-indsatsen finder, at det lykkes med indsatsen, at de Baba-frivillige når ud til andre fædre i lokalområderne, samt at Baba-indsatsen bidrager til at nedbryde fordomme mellem fædre og professionelle aktører i velfærdstilbud (CFBU, 2017).

På *lang sigt* er forventningen, at Baba-indsatsen bidrager til, at børn og forældre opnår bedre livschancer, øget trivsel hos børn og positiv skolegang/uddannelse samt styrket medborger-skab. Der er studier, der finder, at der er disse positive gevinster relateret til forebyggende indsatser målrettet fædre (Cowan et al., 2008; Tamis-LeMonda & Cabrera, 2002).

2.5 Organisering og implementering af Baba-indsatsen

Den overordnede ledelse varetages af Fonden for Socialt Ansvar. Fonden er ansvarlig for, at der er fremdrift i Baba-indsatsen, og at målene, som fonden har indgået med samarbejdspartnerne, nås.

Selve styringen af Baba-indsatsen varetages af et sekretariat, hvor der er en projektchef, som er ansvarlig for udførelsen af samtlige opgaver og opfyldelsen af de opstillede mål, som Baba-indsatsen overordnet har. Derudover har der i perioden 2018-2020 været to fuldtidsmedarbejdere, der har bistået med at udbrede Baba-indsatsen og været med til at udvikle et forankringsmodul for indsatsen. Sekretariatets arbejde består også i at udvikle og vedligeholde Baba-konceptet og materiale, afholde temadage for fagpersoner, facilitering af netværk for Baba-koordinator, vidensdeling, evaluering og dokumentation af indsatsen.

Endelig er der den lokale organisering, der består af de lokale samarbejdspartnere som fx en kommune eller en boligsocial helhedsplan. Den lokale organisering har ansvaret for finansiering og den praktiske gennemførelse af Baba-indsatsen lokalt med støtte fra Baba-sekretariatet.

I Figur 2.4 fremgår organiseringen af Baba-indsatsen.

Figur 2.4 Organisering af Baba-indsatsen

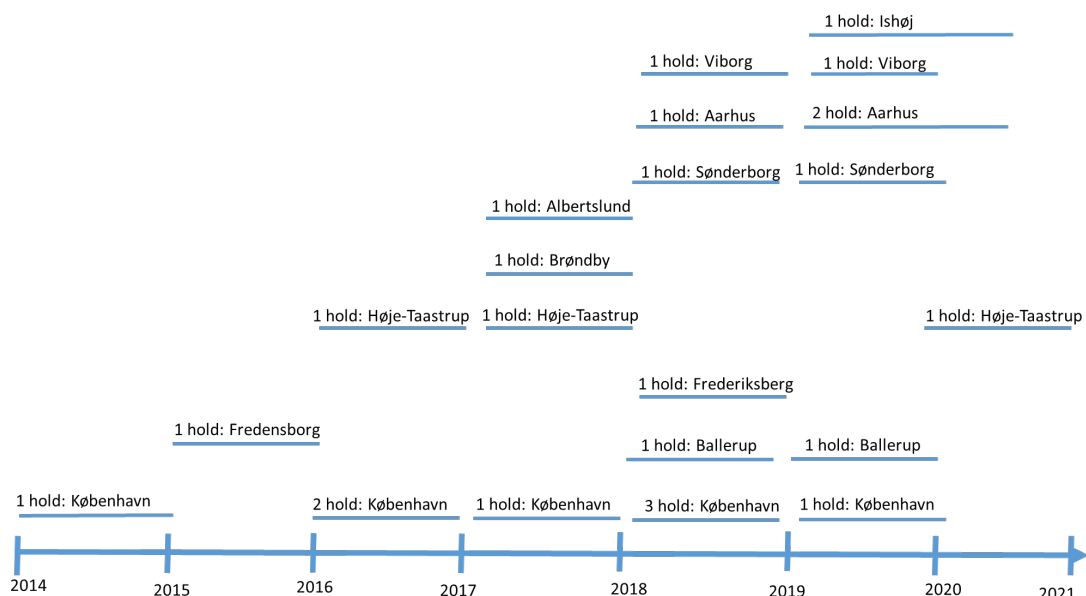

Kilde: Baba-sekretariatet.

2.6 Udbredelse af Baba-indsatsen

I perioden 2014-2020 er Baba-indsatsen foregået i 11 kommuner, og der har været gennemført 25 hold, som det fremgår af Figur 2.5. I perioden 2018-2020 har der været 16 forløb i otte kommuner; 8 har været opstartshold, dvs. læringsforløb, og 8 hold i eksisterende områder, dvs. de aktive Baba-netværk. I alt er der i perioden fra 2014 og til nu uddannet 179 Baba-frivillige.

Figur 2.5 Baba-forløb i perioden 2014-2020

Kilde: Baba-sekretariatet, (CFBU, 2017).

Udbredelse af Baba-indsatsen til nye områder sker ofte ved, at aktører, som en boligsocial helhedsplan eller en kommune, henvender sig til Baba-sekretariatet for at afsøge mulighederne for en opstart af et Baba-læringsforløb. Baba-sekretariatet indleder herefter dialog om organisering af indsatsen og bygger et partnerskab op om den konstruktion, som Baba-indsatsen skal gennemføres i. I denne dialog har Baba-sekretariatet stort fokus på at tydeliggøre, hvad Baba-indsatsen kan, og hvordan den skal implementeres. Der er endvidere fokus på, hvilke ressourcer og organisatoriske platforme, der er afgørende for gennemførelsen af et Baba-læringsforløb.

Baba-konceptet tilkøbes således af lokale aktører, og der indgås strategiske samarbejdsaftaler med eksempelvis boligsociale helhedsplaner eller kommuner om Baba-indsatsen. Konceptet består af et komplet læringsforløb for frivillige fædre samt udarbejdet materiale til læringsforløbet. Der udviklet en manual for at være frivillig (en frivilligguide), som giver deltagerne viden om, hvordan de kan arbejde som Baba-frivillige.

Baba-indsatsen består af et læringsforløb med 17 moduler og en afsluttende diplomoverrækelse. Deltagerne får en Baba-jakke, som er en markering af, at de er uddannet Baba-frivillige, og at de er en ressource for lokalområdet. Efter endt læringsforløb overgår grupperne til selvorganiserende fællesskaber, der mødes månedligt og snakker om, hvordan gruppen har hjulpet andre fædre og lokalsamfundet. Der vil være tilknyttet en Baba-koordinatorer til de selvorganiserende fællesskaber. Som en del af forankringen afholdes lokale og landsdækkende aktiviteter, hvor Baba-frivillige mødes på tværs af deres grupper. Endelig bidrager Baba-sekretariatet med vejledning og støtte som en del af forankringen.

3 Deltagernes baggrund

I dette kapitel beskriver vi de deltagere, der har deltaget i Baba-indsatsen. Formålet med kapitlet er at opnå en viden om, hvilke deltagere der rekrutteres til indsatsen. Vi beskriver deltageres familiemæssige og uddannelsesmæssige baggrund samt deres aktuelle beskæftigelsesituation. Derudover beskriver vi deres børns tilknytning til dagtilbud og skole. Ligeledes beskriver vi de Baba-frivilliges partneres uddannelse og socioøkonomiske baggrund. Kapitlet er både baseret på registerdata fra DST og på kvalitative interview med deltagere og Baba-koordinatorer.

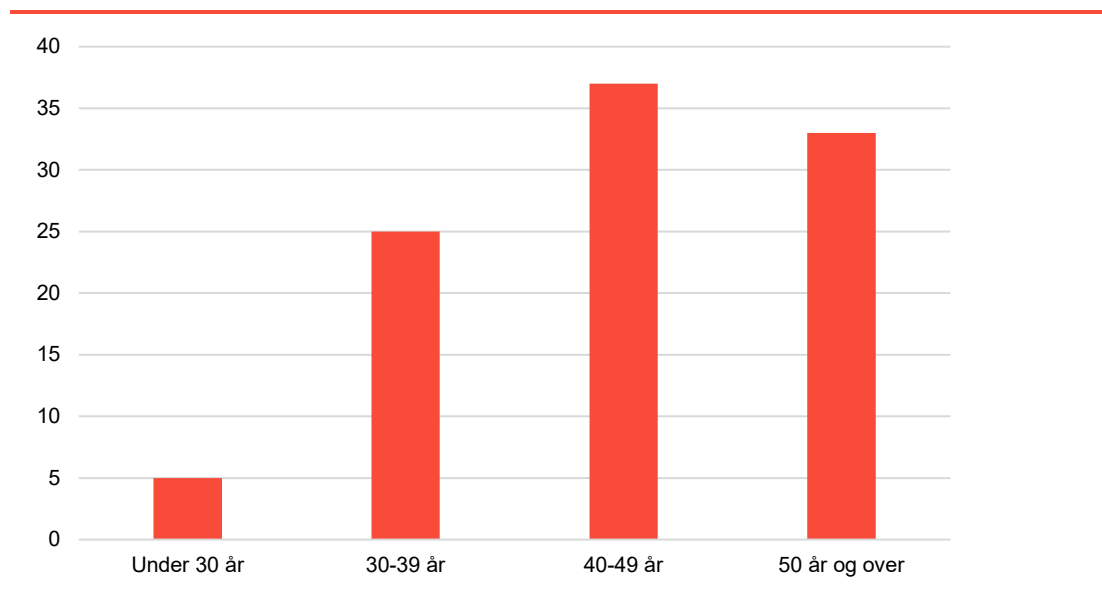
3.1 Deltagernes baggrund

Fra Baba-sekretariatet har vi fået oplysninger om deltagerne, og disse oplysninger er lagt på forskermaskinen på Danmarks Statistik. Vi modtog 123 navne på deltagere, der har gennemført Baba-forløbet i perioden 2018-2020 og er uddannet Baba-frivillige. Af dem blev 100 identificeret ved en navne- og adressevask i Danmarks Statistik. Vi har koblet familie- og socioøkonomiske oplysninger på de identificerede fædre. Nedenfor beskriver vi deres karakteristika.

3.1.1 Baggrundskarakteristika

Baba-indsatsen har særligt fat i deltagere, der er i 30'erne og 40'erne. Det fremgår af Figur 3.1. Næsten fire ud af ti deltagere er i alderen 40-49 år. Hver tredje er 50 år eller derovre, mens hver fjerde er i alderen 30-39 år. Kun 5 pct. af fædrene er under 30 år.

Figur 3.1 Aldersfordeling for deltagere opgjort i 2018. I procent.

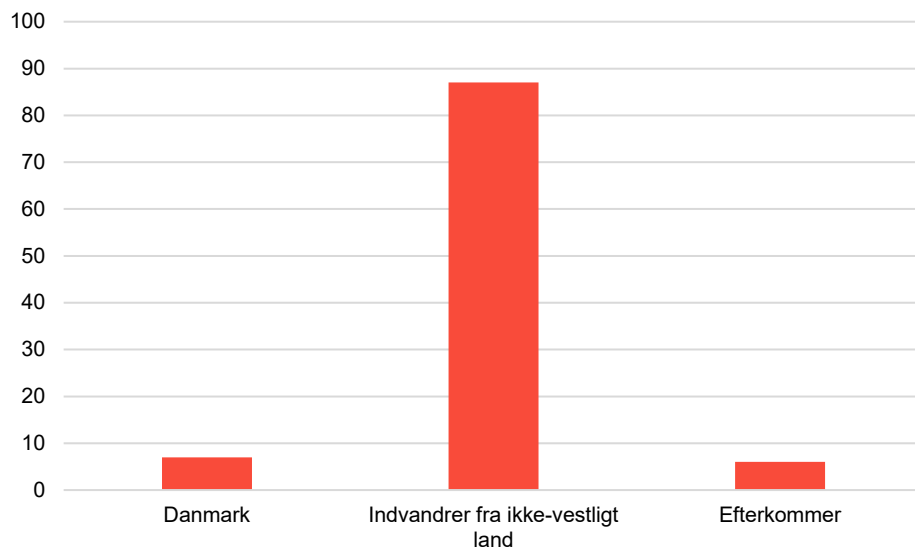
Anm.: N=100

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

Oprindeligt blev Baba-indsatsen udviklet som en indsats til etniske minoritetsfædre med henblik på at understøtte dem i deres farrolle. Baba-indsatsen har efter 2018 udvidet målgruppen til fædre generelt ud fra en vurdering af, at alle fædre uanset herkomst kan være udfordret i forhold til farrollen. I Figur 3.2 fremgår deltageres etniske herkomst. 87 pct. af deltagerne er

indvandrere fra ikke-vestlige lande, mens henholdsvis 7 pct. er af dansk herkomst og 9 pct. er efterkommere.

Figur 3.2 Deltagernes herkomst opgjort i 2018. I procent.

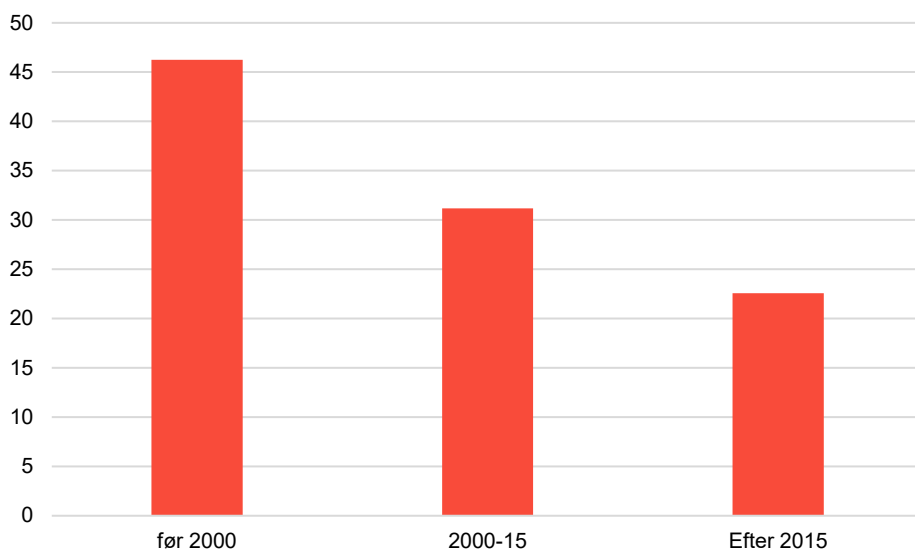

Anm.: N=100

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

Baba-indsatsen har rekrutteret frivillige, der både har boet i Danmark i mange år, og som er indvandret for nylig. I Figur 3.3 fremgår indvandringsåret for dem, der er indvandret til landet. 46 pct. er indvandret før 2000. 31 pct. er indvandret i perioden 2000-2015, og 22 pct. er indvandret efter 2015.

Figur 3.3 Deltagernes indvandringsår opgjort i 2018. I procent.

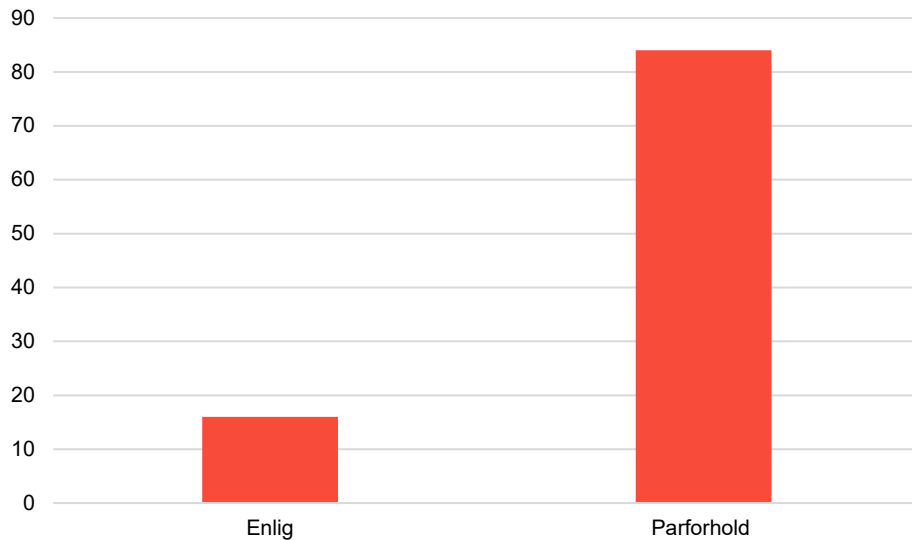
Anm.: N=84

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

3.1.2 Familieforhold

Langt hovedparten af deltagerne lever i parforhold. Det fremgår af Figur 3.4, at 84 pct. af deltagerne lever i parforhold – enten som samlevende/samboende eller gifte. De resterende 16 pct. er enlige. Deltagernes forskellige civilstatus har betydning for, at læringsforløbet skal tage højde for, at nogle deltagere er udfordret ved at være i en familie med forskellige roller og ansvar, og andre deltagere er udfordret ved, at de skal finde deres rolle i at være en opbrudt familie og at skulle samarbejde med ekspartner om opdragelse og opvækst.

Figur 3.4 Deltagernes civilstatus opgjort i 2018. I procent.

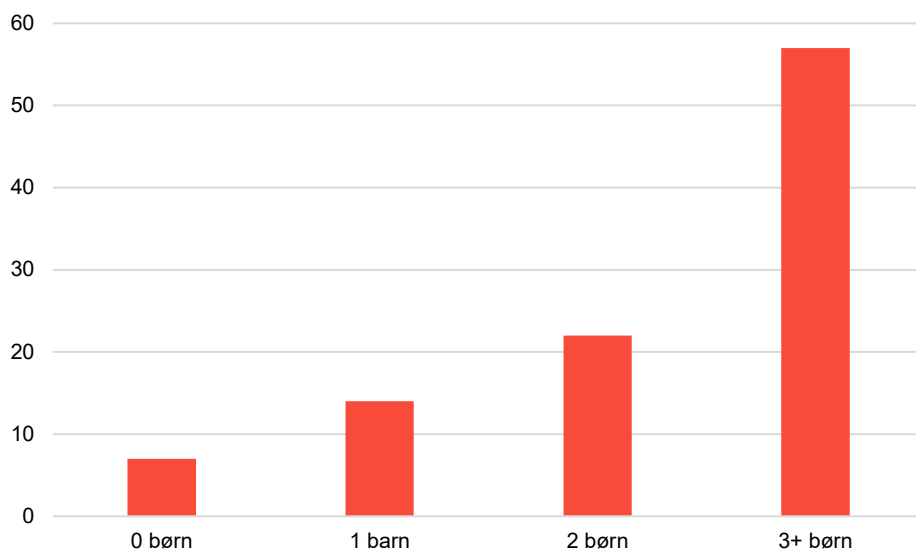
Anm.: N=100

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

Langt hovedparten af deltagerne har børn. Det fremgår af Figur 3.5. Der er 7 pct., der endnu ikke har børn, men som er rekrutteret til indsatsen, fordi de venter børn eller eksempelvis har børnebørn. Næsten seks ud af ti Baba-frivillige har 3 eller flere børn, mens henholdsvis 14 pct. og 22 pct. har 1 barn eller 2 børn.

Variationen i det antal børn deltagerne har, stiller krav til Baba-indsatsen om at tage højde for, at deltagerne har forskellige erfaringer og ressourcer, og at udfordringer kan være forskellige, afhængig af om man er førstegangsfar eller ej, og afhængig af om man har et barn eller fem børn.

Figur 3.5 Fordeling af deltagere og antal børn opgjort i 2018. I procent.

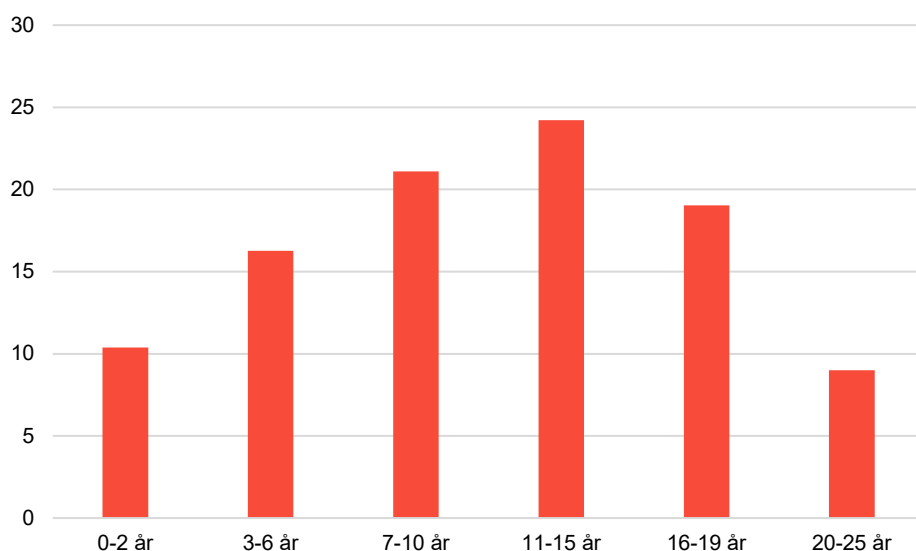

Anm.: N=100

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

De Baba-frivilliges børn er i alle aldre, fremgår det af Figur 3.6. Godt 25 pct. af børnene er i mellemtrins- og udskolingsalderen 11-15 år, og 9 pct. er i indskolingsalderen. Omkring hver tiende er under 2 år, og i den anden ende er godt hver tiende 20-25 år. Denne aldersspredning peger ligeledes på vigtigheden af, at Baba-indsatsen i læringsforløbet får adresseret de forskellige behov, børn har på forskellige alderstrin, samt de udfordringer, der heraf kan opstå i relationen mellem fædre og børn i takt med, at børnene bliver ældre.

Figur 3.6 Fordeling af børns alder opgjort i 2018. I procent.

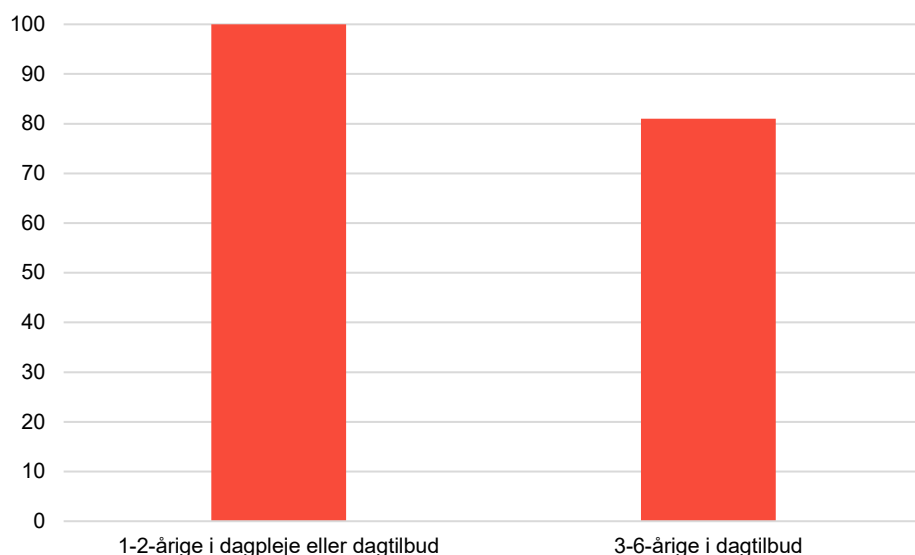

Anm.: N=234

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

I Figur 3.7 har vi opgjort børnenes tilknytning til dagtilbud for de 0-6 årige. Overordnet ser vi, at hovedparten går i dagtilbud, og fædre har således erfaringer med disse typer af velfærdsinstitutioner. Det fremgår af figuren, at samtlige børn i alderen 1-2 er indskrevet enten i en vuggestue eller i en dagpleje, og 82 pct. af de 3-6 årige er indskrevet i et dagtilbud.

Figur 3.7 Andelen af børn i dagtilbud opgjort i 2018. I procent.

Anm.: N=56

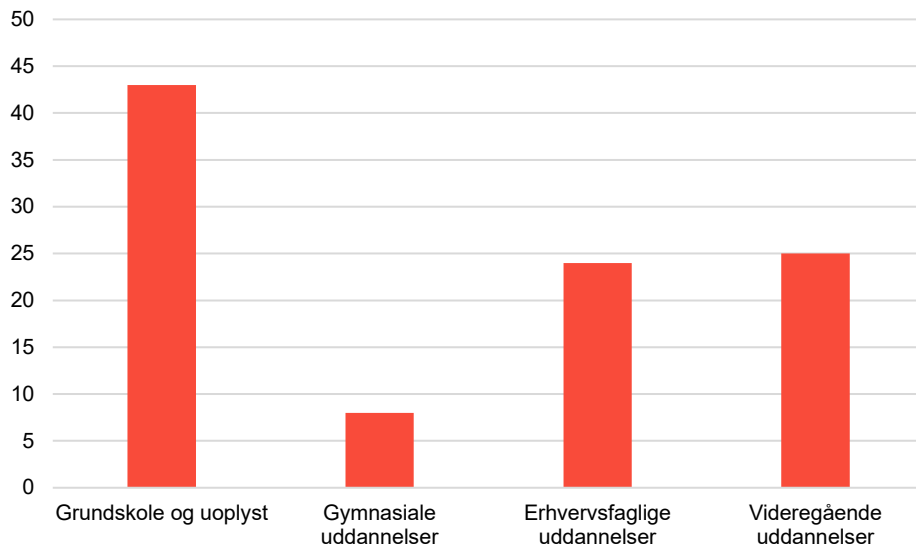
Kilde: Baba-indsatsen og DST.

3.1.3 Uddannelse og beskæftigelse

I dette afsnit beskriver vi de Baba-frivilliges uddannelses- og beskæftigelsesmæssige baggrund samt deres partners uddannelses- og beskæftigelsesmæssige baggrund.

Når vi opdeler uddannelsesniveaut i grundskole, erhvervsuddannelse og videregående uddannelse, er den største gruppe grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Fire ud af ti Baba-deltagere har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Denne andel genfinder vi blandt fædre generelt i de udsatte boligområder (Christensen et al., 2018). 25 pct. har en erhvervsuddannelse, og tilsvarende har 25 pct. en videregående uddannelse, der dækker over kort videregående, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Figur 3.8 Deltagernes højeste fuldførte uddannelse opgjort i 2018. I procent.

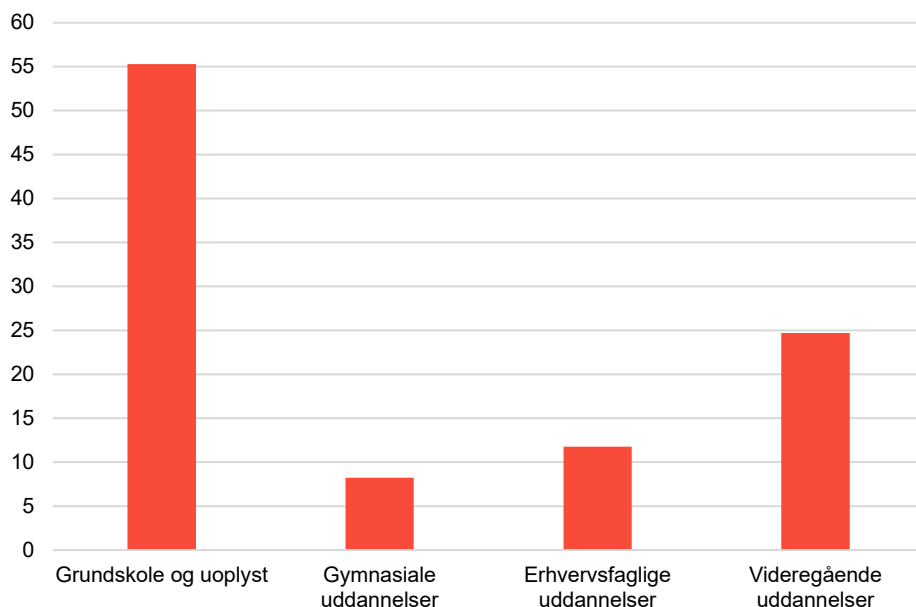
Anm.: N=100

Note: Gruppen af uoplyst dækker over, at der ikke findes oplysninger om uddannelse. Denne gruppe er ganske lille og lagt sammen med grundskolen. Den kan dog dække over, at man har en uddannelse fra sit hjemland, men at man ikke har fået den godkendt i det danske uddannelsessystem.

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

Som for deltagerne gælder det også for deres partnere, at den største gruppe er grundskolen, idet 55 pct. har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. 25 pct. har en videregående uddannelse, og 12 pct. har en erhvervsfaglige uddannelse. Partnernes uddannelsesbaggrund ligner i vid udstrækning den uddannelsesbaggrund, som bydelsmødrene har (Christensen et al, 2018).

Figur 3.9 Partneres højeste fuldførte uddannelse opgjort i 2018. I procent.

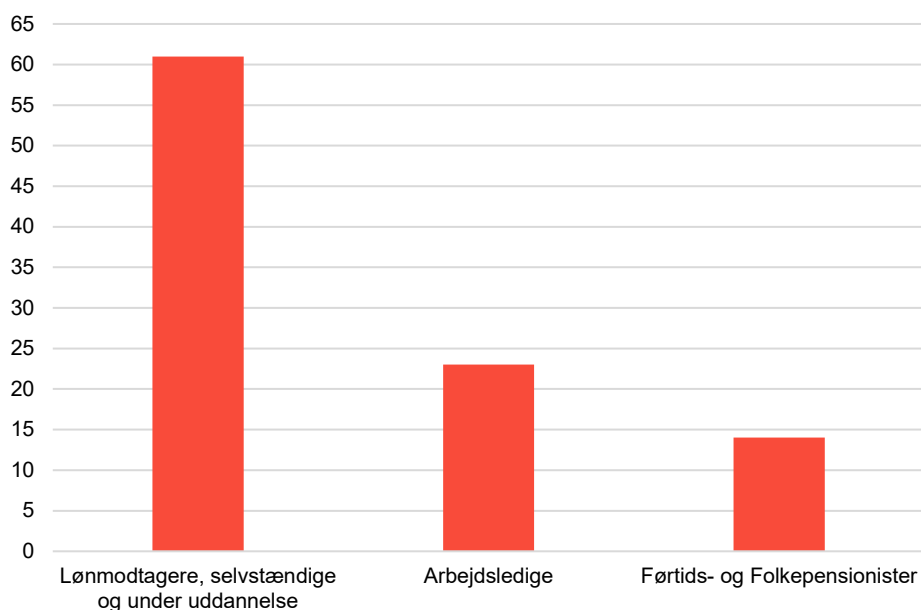

Anm.: N=84

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

I Figur 3.10 har vi opgjort deltagernes beskæftigelsesmæssige situation. Seks ud ti deltagere er i beskæftigelse eller under uddannelse. Sammenligner vi Baba-deltagernes beskæftigelsesstatus med ikke-vestlige mænd i udsatte boligområder, er der en relativ større andel i beskæftigelse blandt Baba-deltagerne. For ikke-vestlige mænd i udsatte boligområder er godt 48 pct. i beskæftigelse i 2016 (Christensen, et al., 2018). 23 pct. af Baba-deltagere er arbejdsledige, og 14 pct. er førtids- eller folkepensionister.

Figur 3.10 Deltagernes beskæftigelsesmæssige status opgjort i 2018. I procent.

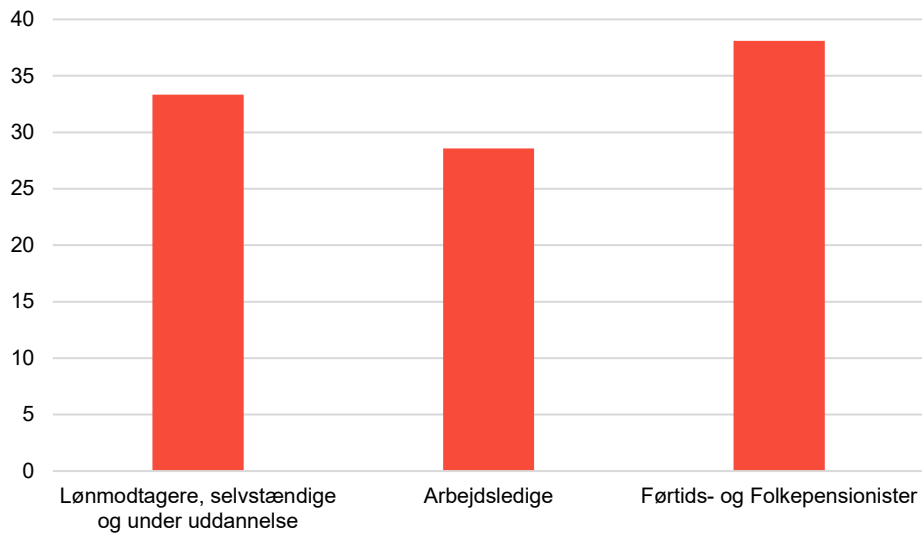
Anm.: N=100

Note: Arbejdsledige består af arbejdsløse, kontanthjælpsmodtagere og andre uden for arbejdsmarkedet.

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

Et anderledes billede tegner sig, når vi kigger på partnernes beskæftigelsesmæssige situation. 38 pct. af partnere er førtids- eller folkepensionister. Hver tredje er i beskæftigelse eller i uddannelse, og 28 pct. er ikke i arbejde. I forhold til beskæftigelsessituationen ligner partnere også her bydelsmødrene, hvor to ud af tre ikke er i beskæftigelse (Christensen et al., 2018).

Figur 3.11 Partneres beskæftigelsesmæssige status opgjort i 2018. I procent.

Anm.: N=84

Note: Arbejdsledige består af arbejdsløse, kontanthjælpsmodtagere og andre uden for arbejdsmarkedet.

Kilde: Baba-indsatsen og DST.

Samlet set kan vi konstatere, at blandt deltagerne har hovedparten af deltagerne både uddannelses- og beskæftigelsesmæssige erfaringer, som er vigtige i forhold til at understøtte deres børn i skole, uddannelse og beskæftigelse. Men vi ser også en gruppe af deltagere, der ikke har uddannelse og ikke er i beskæftigelse.

4 Oplevede virkninger af Baba-indsatsen

Formålet med dette kapitel er at beskrive, hvilken værdi og virkninger deltagerne og koordinatorene oplever, at indsatsen har for deltagerne, deres familie og deres lokalområde. Oplevelserne af virkninger er fremkommet i interview og deltagerobservationer af Baba-hold i tre lokalområder og er dermed ikke generaliserbare. Kapitlet er baseret på 17 deltagerobservationer af Baba-læringsforløb og interview med 14 frivillige og 3 Baba-koordinatorene i perioden fra medio 2019 til ultimo 2020.

4.1 Trin på vejen

4.1.1 Deltagernes motivation for indsatsen

For at det lykkes, at deltagerne gennemgår læringsforløbet og bliver uddannet Baba-frivillige og efterfølgende overgår til selvorganiserende netværk, er det afgørende, at fædrene er motiverede for læringsforløbet, for at være frivillige og for indgå i et efterfølgende netværk. Inden for motivationsteori peges der på, at for at fastholde deltagere skal deres motivation for aktiviteten gå fra at være ydre til at være indre. Det lykkes at skabe indre motivation, når deltageren oplever at have kompetence til indsatsen, når de har en vis grad af medbestemmelse eller autonomi, og når de oplever en social samhørighed i indsatsen (Deci et al., 1994; Gagné & Deci, 2005). Baba-indsatsen er i vid udstrækning bygget op om disse motivationsfaktorer. Der arbejdes hele tiden med kompetencen til indsatsen. Medbestemmelsen kan ske ved, at de selv peger på, hvilke emner de er udfordret i forhold til fx udvise tålmodighed, overholde aftale, hjemmeundervisning, og emner, som de gerne vil arbejde med. Den sociale samhørighed ligger i at være fælles om at ville styrkes i farrollen. På baggrund af interviewene med deltagerne og koordinatorene ser det ud til, at der skabes en indre motivation hos deltagerne for at arbejde med særligt kompetencemålene og vidensmålene, og for færre deltagere en indre motivation for færdighedsmålene.

Baba-deltagernes motivation for at deltage i indsatsen handler både om ønsket om at blive en bedre far, ønsket om være en del af et fællesskab med andre fædre og et ønske om at kunne hjælpe, støtte og rådgive andre fædre. Ikke alle deltagere har alle tre ønsker. Nogle er mest fokuseret på at udvikle sig i farrollen, mens andre primært er med for at være en del af et fællesskab.

Indholdet i ønsket om at blive en bedre far kan variere mellem deltagerne. For nogle deltagere handler det om at kunne udfylde en farrolle og aktivt tage ansvar for opdragelsen, for at være en rollemodel, og for hvordan ens barn trives i børnehaven og skole. Det kan handle om at få færdigheder til at løse problemer med sine børn. For deltagere, der ikke har deres børn boende hos sig, kan det også handle om at finde ud af, hvordan de udfylder farrollen, når barnet primært opholder sig hos moren. Der er også deltagere, der er bedsteforældre, og for dem handler det om at udvikle sig i rollen som bedstefar.

Ønsket om være den bedste version af en far

Jeg synes altid, at jeg har været en god far. Jeg har altid været nærværende. Alligevel er der ting, jeg tænker, jeg kunne lære af de andre, og jeg ville også gerne ud og hjælpe andre.

Kilde: En deltager i Baba-indsatsen.

I interviewene med de Baba-frivillige fremgår det, at deltagernes motivation for deltagelse varierer i gruppen, og at motivationen kan ændre sig undervejs i indsatsen. Motivationen kan starte med, at man gerne bare vil være en del af et fællesskab med andre fædre. Det forekommer eksempelvis blandt nogle af de deltagere, der er indvandret til landet for kort tid siden. I takt med, at de gennemgår læringsforløbet, kan der opstå en erkendelse af, at der er andre behov end blot fællesskabet, der trænger sig på. Det kan eksempelvis være i mødet med de professionelle fra velfærdsinstitutionerne, at deltagerne finder ud af, at deres viden om forventninger til forældresamarbejdet er utilstrækkelig. Det kan også være i aktiviteter, hvor fædre har deres børn med, at de spejler sig i hinanden og ser, at der er andre måder at være sammen på eller at kommunikere med sit barn på. Det kan igangsætte en refleksionsproces hos deltagerne om, hvordan de kan udvikle deres rolle.

Ønsket om at være en del af et fællesskab fylder meget hos de interviewede deltagere. Der forekommer at være et stærkt ønske om at være sammen med ligesindede, hvor man kan dele erfaringer med at være far, samtidig med at alle har en grundlæggende forståelse af, hvad det kræver at fungere i en hverdag med arbejde, familie og børns fritidsinteresser, og at det til tider er vanskeligt og udfordrende. Selvom man ved, hvor vigtigt nærvær er, kan det også være svært på trods af, at man har de bedste intentioner. Der er således en efterspørgsel på at være sammen med andre, der kan rumme og anerkende, at man gør sit bedste.

Ønsket om at hjælpe andre i sit lokalområde er også til stede, om end ikke så tydeligt som ønsket om at blive en bedre far og ønsket om at være en del af et fællesskab. Der forekommer at være enkelte deltagere, der har en stærk motivation for have en brobyggende funktion til lokalområdet.

4.1.2 Fællesskabsdannelse

Fællesskabsdannelse er ligeledes et trin på vejen for, at indsatsen kan skabe de forandringer, som er tiltænkt. Fællesskabsdannelse er både en metodegang og et resultat, der arbejdes henimod. Selve Baba-indsatsen gennemføres som undervisning i en afgrænset gruppe, der danner rammen for, at deltagernes viden opbygges. Gruppen gør også, at deltagerne kan bruge hinanden som sparring og som spejl, og de kan øve sig i peer-to-peer på hinanden. Fællesskabet mellem deltagerne skabes ifølge Baba-koordinatorer relativt hurtigt. Det hænger sammen med, at deltagerne er samlet i en gruppe, hvor de uanset baggrund, har det tilfælles, at de gerne vil udvikle sig i farrollen. Det indbefatter, at man som deltager åbent og ærligt får italesat nogle af de udfordringer og måske svagheder, som de føler, at de har. Vores deltagerobservationer viser, at koordinatorerne lykkes med at skabe et fortroligt rum for møderne, og at deltagerne er respektfulde og anerkendende i forhold til hinanden og de forskellige erfaringer, de har. Deltagerne finder i gruppen ud af, at de udfordringer de selv oplever, er der også andre, der oplever. Det at dele oplevelser af udfordringer er noget som i andre sammenhænge, fx i en skole-hjem-sammenhæng eller på arbejdspladsen, vil kunne opleves blufærdigt, men i en Baba-sammenhæng er det det, som binder deltagerne sammen i en gruppe og i et fællesskab.

Tilliden skabes af, at de deler svære ting med hinanden

De oplever, at de har delt nogle meget personlige ting med hinanden, og at det giver en tillid imellem dem. At de har udvist respekt for og rummer hinanden.

Kilde: En Baba-koordinator.

Sammensætningen af gruppen har stor betydning for gruppedynamikken. Der er hold, der er relativt ens i forhold til alder, uddannelsesniveau og ressourcer, mens der er andre hold, hvor diversiteten er stor. I de grupper, hvor deltagerne er relativt ens, er oplevelsen, at det bidrager til, at alle deltagerne bidrager lige meget til diskussionerne og til gennemførelsen af øvelserne. Ulempen kan være, at deltagerne ikke bliver tilstrækkeligt udfordret på rummelighed og på forskellige måder at tænke og handle på. Når grupperne er mere forskelligt sammensat, er oplevelsen, hos de interviewede Baba-koordinatører, at deltagerne lærer meget af hinanden, som vurderes af at have en positiv betydning i forhold til rummelighed. Men ulempen kan være, at de mest ressourcestærke i gruppen taler mere, og at de øvrige kommer til at indtage en mere passiv/lyttede rolle. Tilsvarende er der hele tiden nogen, der er hurtige til at forstå øvelserne, og andre der skal have forklaret tingene mange gange; det skaber noget ventetid for nogle af deltagerne. Men de interviewede Baba-koordinatørers oplevelse er, at deltagerne generelt er meget rummelige i forhold til hinanden, når nogen fx har behov for at få forklaret det samme flere gange. Det kan ifølge en koordinator skyldes, at mange af deltagerne kender til at være nye i et land, eller kender andre, der har svært ved sproget eller lignende.

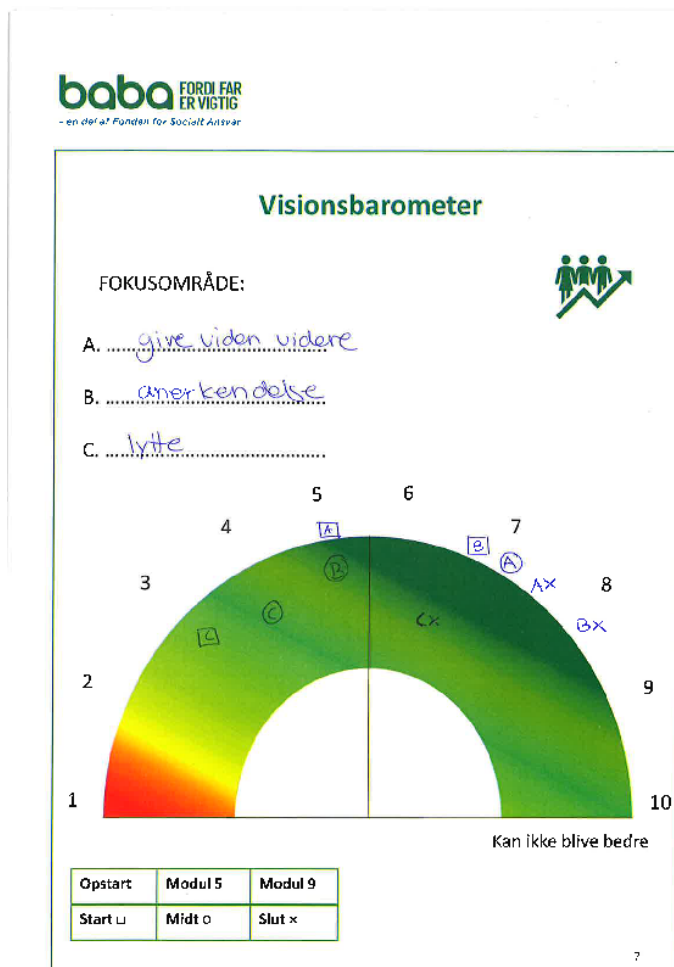
4.2 Kortsigtede virkninger: kompetencer og viden

På kort sigt er forventningen til Baba-indsatsen, at den vil bidrage til at øge Baba-deltagernes kompetencer i form af øget selvværd og styrket selvtillid samt styrkede forældrekompetencer. Derudover er forventningen, at deltagerne opnår øget viden om velfærdssamfundet, og om hvordan peer-to-peer kan gennemføres.

4.2.1 Kompetencemål

Udgangspunktet for den udvikling, deltagerne gennemgår i læringsforløbet, er en vision og forandringsteori, som de sætter op selv. For at nå de mål, anvender Baba-koordinatører undervisningsmaterialet og redskabet med "den nærmeste udviklingszone" (Vygotsky i Kristoffersen, n.d.), der støtter deltagerne i at nå deres mål, men også i at få deltagerne til at overveje, om der er andre forhold, der kan være hensigtsmæssige for dem at arbejde med. Som en del af læringsforløbet udarbejder deltagerne selv en forandringsteori for, hvordan de gerne vil udvikle sig i forløbet. De definerer de fokusområder, som de gerne vil forbedre sig på. Dermed tager indsatsen højde for, at deltagerne er forskellige steder i deres vurdering af egne behov og ønsker. Undervejs i indsatsen udfylder deltagerne et visionsbarometer for at synliggøre en progression. Visionsbarometret fremgår af Figur 4.1.

Figur 4.1 Visionsbarometer

Kilde: Baba-sekretariatet.

Et gennemgående udbytte, som de interviewede deltagere oplever at have fået ud af indsatsen, er, at de er blevet mere nærværende i forhold til børn og deres partner, og de oplever, at de har fået flere redskaber til at være i en dialog med deres børn, hvor de stræber efter at møde barnet, hvor der er, og anerkende barnets tanker og følelser. CFBU fandt også disse positive forandring i deres evaluering af indsatsen (CFBU, 2017). Flere deltagere fortæller også, at de arbejder med at være mere tålmodige og lytte til deres børn, og netop det med at være tålmodig og lytte, oplever fædrene, bidrager til, at de får skabt bedre relationer til deres børn, og at deres børn er blevet trygge i forhold til at spørge fædrene til råds og snakke ting igennem med dem. Der er også deltagere, der oplever, at de eksempelvis over for deres ældste børn har været meget autoritære i forhold til, fx hvilken uddannelse børnene skulle have, mens de i forhold til yngre børn i højere grad har lyttet til børnenes ønsker om uddannelse. Disse deltagere peger på, at den ændring kan tilskrives Baba-indsatsen.

Viden om andre måder at kommunikere med sit barn på

Hvis jeg før i tiden gav stuearrest til mine børn, fordi de gjorde noget, de ikke burde gøre, og jeg havde sagt det mange gange, at de ikke måtte, så har jeg nu lært at prøve at sætte mig i deres situation og have en forståelse for, hvorfor de gør det modsatte af, hvad jeg siger. Det handler om at have en dialog med børnene, så de også føler sig hørt og ikke kun talt til.

Kilde: En deltager i Baba-indsatsen.

En del af arbejdet med deltagerne i udviklingszonen er, at deltagerne får et fællessprog for den udvikling, de er i gang med. I interview med de Baba-frivillige er det tydeligt, at de Baba-frivillige har taget tankerne i Baba-indsatsen til sig, og de kan fortælle om, at de gerne vil arbejde på at være en bedre far, en bedre ægtefælle og på at være en rollemodel i lokalsamfundet. På den måde signalerer italesættelsen, at der er igangsat en forandringsproces hos deltagerne. Deltagerne er forskellige steder i denne proces. Der er nogle deltagere, der har stor forståelse for, hvilke behov for justeringer og forandringer de bevæger sig hen imod, og der er andre deltagere, hvor italesættelsen signalerer, at de er i begyndelsen af forandringsprocessen, og hvor refleksioner om, hvad det vil sige at være en god far, hvad det vil sige at være en god ægtefælle, hvad det vil sige at være en rollemodel, hvad indholdet er i peer-to-peer-samtaler, først er ved at fundere sig. Deltagernes forskellige stadier i forandringsprocessen skyldes formentlig, at deltagerne til en start har forskellige udgangspunkter og ressourcer med ind i Baba-indsatsen.

Således tegner der sig et billede af, at deltagerne opnår eller bevæger sig i retning af kompetencemålene, og at opnåelsen af kompetencemålene er en del af en større forandring, som aldrig afsluttes. Det er *altid* og for *alle* fædre muligt at blive en endnu bedre far og have endnu flere kompetencer.

4.2.2 Vidensmål

En del af Baba-indsatsen er dialogmøderne, hvor fagpersoner fra forskellige velfærdsinstitutioner inviteres ind som gæster til en dialog med de frivillige om deres erfaringer med institutionen, og om hvilke forventninger disse institutioner har til forældre. Dialogmøderne tager altid udgangspunkt i børnene, og de er organiseret således, at det er fagpersonen, der er gæst, og det er de frivillige, der skal fortælle om deres oplevelser og erfaringer med den relevante institution, og indgå i dialog med fagpersonen. Observationerne af dynamikken og interaktionen mellem gæster og deltagere giver en oplevelse af, at denne form for dialogmøder skaber et rum for, at deltagerne træder ind i en udførende og faciliterende rolle, og de bliver mødt af gæsterne med anerkendelse af deres erfaringer og viden. De interviewede deltagere vurderer, at udbyttet af dialogmøderne er højt, og de vurderer, at dialogmøderne bidrager til, at efterfølgende dialoger med eksempelvis dagtilbud og skoler bliver bedre. Dialogmøderne bidrager endvidere til at få italesat nogle af de fordomme eller negative forventninger, som deltagerne kan have til velfærdsinstitutionerne og omvendt.

Jeg var bange for, at hvis jeg sagde noget negativt, så ville mit barns lærer blive sur på os

Jeg har aldrig rigtig sagt noget negativt eller dårligt om noget i mit barns skole, fordi jeg altid har været lidt bange for, at læreren så ville blive sur på os og lade det gå ud over mit barn. På det dialogmøde, hvor der var en skoleleder, der deltog, fortalte jeg om, hvordan jeg havde det. Skolelederen fortalte, at det er vigtigt, at vi som forældre siger, hvis der er noget, der ikke fungerer så godt, og at skolen eller læreren ikke bliver vrede. Skolen er der jo for at hjælpe børnene.

Kilde: En deltager i Baba-indsatsen.

Blandt fagpersonerne – gæsterne – er der også en vurdering af, at deltagerne efter et dialogmøde har opnået en større forståelse for det arbejde, som fagpersonen repræsenterer (se Figur 4.4), og fagpersonerne har fået en større forståelse for fædrene, og for, hvad de kan opleve som svært i mødet med den konkrete institution. En deltager fortæller, at møderne med fagpersoner har givet input og løsninger på de problemer, de kan møde. Deltagerne fortæller, at de får ændret på deres oplevelse af systemet og finder ud af, at systemet faktisk gerne vil samarbejde og gerne vil i dialog med og høre om vores syn, oplevelser og perspektiver. Flere af de interviewede deltagere fortæller endvidere, at mødet med fagpersoner motiverer dem til at have kontakt til systemet og til at videreformidle til andre, at systemet ikke er "farligt".

Større forståelse

Jeg fik mere forståelse for systemet via dialogmøderne. Man ser tingene på en anden måde, når man snakker med pædagoger og rådgivere. Før var jeg lidt bange for, at hvis man snakkede med en fra socialforvaltningen, ville de garanteret fjerne mit barn og anbringe dem. Det kan jeg se nu er helt ved siden af.

Kilde: En deltager i Baba-indsatsen.

4.3 Mellemlange virkninger: færdighedsmål

Forventningen til Baba-indsatsens mellemlange virkninger er, at Baba-deltagerne efter endt læringsforløb etablerer sig i netværk som Baba-frivillige, og at disse aktive netværk danner rammen for, at fædre udfører peer-to-peer med andre fædre, der ikke har været igennem Baba-indsatsen, og for at fædre brobygger til aktører lokalområdet.

4.3.1 Fra læringsforløb til selvorganiserende fællesskaber

Det er centralt i udviklingen af Baba-indsatsen, at de Baba-frivillige etablerer sig i et fællesskab/netværk efter endt læringsforløb. For Baba-indsatsen har det været ud fra en vurdering af, at foreningen ville være et for statisk format, der ville blive presset ned over de Baba-frivillige. Derfor er intentionen, at de Baba-frivillige etablerer sig i et selvorganiseret fællesskab, uden at nogen har bestemte roller, eller at der er bestemte procedurer, der skal følges.

Formålet med, at Baba-indsatsen ikke blot stopper efter læringsforløbet, men fortsætter i selvorganiserende fællesskaber, er, at den kapacitetsopbygning, som er sket af fædrene, forankres og dermed fortsættes. Der er dog Baba-koordinatorer, der har oplevelser med, at de Baba-frivillige, når de har modtaget deres diplom tænker, at "nu er vi færdige". Baba-koordinatorerne

kan opleve, at det har været en udfordring at skabe forståelse for, at indsatsen slet ikke er slut med afslutningen af læringsforløbet, men faktisk kun er begyndt og nu skal stå sin prøve.

I perioden før 2018 var forankring af Baba-indsatsen ikke tænkt ind som en del af læringsforløbet, og det vanskeliggjorde overgangen fra læringsforløb til selvorganiserende fællesskaber. En af udfordringerne var, at der ikke var en plan for, hvordan et selvorganiserende fællesskab kunne fungere.

Vi havde ikke nogen plan for, hvem der gjorde hvad og hvorfor

Da vi var færdige med uddannelsen, så var vi meget ustabile i en periode. Vi havde ikke noget fast fundament at støtte os op ad, eller noget der kunne gøre, at vi bare fortsatte vores månedsmøder. Flere faldt fra efter forløbet, så de endte med kun af være 8-9 frivillige efter forløbet. Vi blev ved med at mødes hver måned, men pludselig var der ikke så mange, der dukkede op. Men i lang tid kørte det fint. Blandt andet fik vi ressourcer fra § 18-midlerne, som vi kunne lave aktiviteter for. Vi var da også ude og tale med børn og pædagoger på vores børns fritidshjem. Vi klarede det okay, men vi manglede det fundament, som de Baba-frivillige får med i dag af indsatsen.

Det var meget svært, at vi ikke havde en vej at følge, men det er ikke så svært nu, for nu er der jo en procedure, vi skal følge, fordi der er blevet lavet så mange hold efterfølgende, for hvordan man gør, når man starter, slutter og efterfølgende.

Kilde. En frivillig fra et af de første Baba-hold

Fra 2018 er forankring af indsatsen blevet en del af læringsforløbet og efterfølgende fortsætter Baba-koordinatorens tilstedeværelse i Baba-fællesskabet. Både på baggrund af interview med Baba-frivillige og Baba-koordinatører forekommer der at være en tendens til, at de Baba-frivillige har svært ved at køre indsatsen videre selv efter endt læringsforløb. Om fællesskabet lykkes med at være forankret, ser i høj grad ud til at handle om koordinatorens fortsatte tilstedeværelse. Selvom forankring er tænkt ind i læringsforløbet, er der udfordringer med, at overgangen mellem læringsforløb og aktive netværk ikke helt lykkes. Det hænger ifølge flere af de interviewede Baba-frivillige sammen med, at der ikke er fordelt roller, opgaver eller ansvar, og dermed falder fremdriften og opretholdelse lidt imellem alle de Baba-frivillige, og ingen tager rigtig ansvar for, hvad der skal ske, og hvordan. Der er en del af de interviewede Baba-frivillige, der efterspørger en foreningsstruktur. De har svært ved at se, hvem der har ansvaret i en netværks-struktur, og efterspørger, at de selv eller andre tildeles ansvar i forhold til det fortsatte arbejde.

Netværksstrukturen opleves endvidere som en udfordring i forhold til, hvem der sørger for at indkalde til møder og sørge for fremdrift i planer mv. Flere Baba-frivillige oplever, at de mister motivationen, hvis der ikke er mål og retning for deres arbejde. Disse udfordringer er blevet formidlet til den nationale styregruppe for Baba-indsatsen, uden at de frivillige oplever, at udfordringen er blevet adresseret. Baba-sekretariatet har imidlertid udviklet et forankringsmodul, der skulle bygge oven på læringsforløbet, og som har til formål at understøtte og udvikle de aktive Baba-netværk og give redskaber til, hvordan selvorganiseringen kan foregå, men på grund af coronasituationen er dette modul ikke blevet implementeret.

Både Baba-frivillige og Baba-koordinatører fortæller, at langt de fleste deltagere fortsætter som frivillige efter læringsforløbet i netværk, der faciliteres af Baba-koordinatøren. Der er også deltagere, der stopper efter læringsforløbet, eller som kun møder sporadisk op til møder og aktiviteter. At der er frivillige, der stopper undervejs, er et gængs vilkår i frivilligt arbejde, og kan ikke ses som udtryk for, at Baba-indsatsen i den henseende ikke lykkes godt nok. Det ville tværtimod være urealistisk at forestille sig, at alle deltagere ville fortsætte som frivillige i netværk efterfølgende. I interviewene fremgår det, at det ofte er en håndfuld frivillige, der er meget engagerede, og som deltager i alle møder og påtager sig opgaver, og de øvrige, der er del af netværket, er der i høj grad på grund af fællesskabet til de øvrige fædre.

4.3.2 Fastholdelse af aktive netværk

I de aktive netværk er intentionen, at de Baba-frivillige beslutter sig for nogle målsætninger, som de gerne vil arbejde med. Disse målsætninger er tænkt som nogle, der er retningsgivende for, hvordan gruppen mødes, og for hvad de laver imellem møderne.

Eksempler på målsætninger

#at gøre en forskel for udsatte unge

Her vil de Baba-frivillige gerne samarbejde med socialforvaltningen. Et bud var at lave en sommerfest for foreningslivet på Nørrebro, som udsatte unge ofte ikke er en del af, og for beboerne, fx i Lundtoftegade. Så skal beboerne komme og lære noget om foreningslivet, og så skal de Baba-frivillige stå og grille bøffer sammen med nogle fra socialforvaltningen. På den måde vurderer de Baba-frivillige, at de fremmødte fra socialforvaltningen også vil tale med nogle af beboerne, og måske ændre det syn og de fordomme, der er i forhold til socialforvaltningen (at de bare vil tage folks børn).

#at invitere politiet til snak om forebyggelse

I et boligområde var flere bekymrende for udviklingen i nogle af beboergrupperne, og derfor ville de arbejde for at få besøg af politiet til en snak om kriminalpræventivt arbejde, og hvordan de Baba-frivillige kan understøtte.

#at afholde et arrangement, der handler om at forstå julen

Der var en far, der nævnte, at det kan være svært, når man har børn, der møder det i skolen, men ikke helt forstår det. En anden far foreslog, at man kunne få en præst og en imam ud og høre dem fortælle, hvordan det ser ud fra hver side. En far ville gerne have, at de tog ud til det område, hvor han bor, og fortælle om Baba.

Baba-koordinatøren sørger for, at netværkene mødes en gang månedligt, og disse møder har til formål at fastholde netværk. Ud over de månedlige møder, vil de Baba-frivillige også gerne lave aktiviteter sammen, og Baba-koordinatører og Baba-sekretariatet bidrager til, at disse aktiviteter kan gennemføres. De Baba-frivillige oplever, at aktiviteterne styrker deres netværk og følelsen af samhørighed, og derudover oplever de Baba-frivillige, at aktiviteterne bidrager til, at de fortsat udvikler sig i farrollen, som jo var den indledende motivation for at være med i indsatsen.

Nogle gange er aktiviteterne alene for de Baba-frivillige, og andre gange for de Baba-frivillige og deres børn. De Baba-frivillige fortæller eksempelvis om, hvor de har haft fælles madlavning og spisning, og at oplevelsen er, at fædre laver en fælles aktivitet, hvor processen i aktiviteten på en uformel måde åbner op for, at de kan være nysgerrige på hinanden og give hinanden plads til at fortælle om dagligdagen. Derudover kan aktiviteten muliggøre en dialog om hinan-

dens kulturer og traditioner, som hjælper til at nedbringe eventuelle gensidige fordomme. Derudover har de Baba-frivillige besøgt andre Baba-hold på tværs af landet og deltaget ved det årlige landsmøde for Baba-frivillige. De interviewede Baba-frivillige vurderer, at besøgene og landsmødet har været meget motiverende og givet ny energi og nye ideer.

Aktiviteterne, hvor børnene også deltager, er fædrene meget begejstrede for, og som betyder meget for dem. Et Baba-hold lavede en Laser-paintball-aktivitet for 60 fædre og børn, på tværs af Baba-grupper og også andre børn fra området. En af fædrene fortalte efterfølgende, at det var første gang i 7 år, at han lavede noget alene sammen med sin søn, og han oplevede, at det betød rigtig meget for sønnen.

Flere Baba-hold afholdt fisketure for fædre og børn. I interviewene med Baba-frivillige og Baba-koordinatorene tydeliggøres, at fisketurene er langt mere end blot en aktivitet for fædre og deres børn, fordi fisketuren også gav fædrene mulighed for at spejle sig i hinanden og blive inspireret til nye måder at kommunikere og interagere med sit barn på. Samtidigt fortæller Baba-koordinatorene, at de oplever, at børnene i aktiviteten får en anden side af deres fædre at se, og at denne side handler om nærvær og det relationelle mellem far og barn. Baba-koordinatoren spiller ofte også en vigtig rolle i aktiviteter, idet de kan indgå og understøtte fædrenes kommunikation med børnene gennem eksempler, fx hvis et barn er ked af, at det har fanget en fisk, kan koordinatoren sige: "Jeg kan se, at du er blevet ked af det, men det er ikke den sidste fisk, der er på havet. Prøv igen". Eksemplet viser fædrene, hvordan de kan møde børnene i deres følelser og anerkende børnenes følelser og samtidig vise en vej videre.

Legedagene er et eksempel på en anden type aktivitet, der både styrker fællesskabet i Babanetværkene, og som understøtter fædrenes arbejde med at udvikle deres nærvær og relationer til deres børn. Arrangementerne foregår enten i legeland eller udendørs med forskellige aktiviteter planlagt. Arrangementerne er enten planlagt af Baba-frivillige eller i samarbejde med *Bydelismødrene*. Aktiviteterne tilgodeser de fædre, som ikke har ressourcerne, kompetencerne eller de økonomiske muligheder for at planlægge en dag med aktiviteter for deres børn. Samtidig skaber en "legedag" også relation børn imellem og fædre imellem. Det giver også en mulighed for at synliggøre de Baba-frivillige i lokalområdet som en ressource, der kan aktiveres.

Coronasituationen har betydet, at mange af de planlagte aktiviteter i 2020 ikke er blevet til noget, og at læringsforløb er blevet forsinkede, fordi det i perioder ikke har været muligt at forsamles ellers få besøg af fagpersoner. Mange af Baba-koordinatorene har haft stort fokus på at holde "gryden i kog" under nedlukningen. En udfordring har været at fastholde motivationen hos de Baba-frivillige, fordi fællesskabet og samværet giver dem motivation til både læringsforløbet og det frivillige arbejde, og det har været fjernet under nedlukningen. Det har fået nogle af Baba-koordinatorene til at tage andre metoder i brug for at fastholde motivationen hos de frivillige. For eksempel ved at ringe til deltagerne for at høre, hvordan de har det, og for at minde dem om et Baba-møde eller andre aktiviteter. Under nedlukningen er der også blevet afholdt online-møder på tværs af forskellige Baba-hold, hvor de har kunnet tale om, hvordan det går, og udveksle ideer til alternative ideer – fx online-fællesspisning. I det omfang, det har været muligt, er holdene blevet ved med at mødes, eksempelvis udenfor. Et Baba-hold har haft gode erfaringer med at mødes om en køkkenhave, som de har dyrket. Derudover har flere været involveret i lokale initiativer i forhold til at stoppe smittespredning. Et hold har planlagt en kampagne, hvor de vil dele Baba-mundbind ud, og en flyer om, hvad Baba er.

Helt ærligt, corona har ødelagt os

Vi har haft så mange planer om både at mødes med børnehaver og skoler, vi ville på lejrskole, men det er ikke blevet. Vi har haft taget kontakt til børnehaver og skoler for at gå i dialog med dem om de udfordringer, de stadig oplever som fædre, fx at forstå den parathedsvurdering, der laves i skolen. Vi havde også planer om at få Sex og Samfund ud og tale om seksualundervisning, inspireret af et andet Baba-hold. Men vi har ikke kunnet gøre nogle af de ting. Det er så ærgerligt, og vi taber pusten lidt, og det er svært at holde gejsten oppe.

Kilde: En Baba-frivillig.

Samlet set er evalueringens vurdering, at Baba-netværkene fastholdes gennem aktiviteter, og disse aktiviteter er afgørende både for fastholdelse og for fædrenes fortsatte udvikling i farrollen. Det er også vurderingen, at denne fastholdelse i vid udstrækning hviler på, at der er Baba-koordinatorer, som sørger for, at de månedlige møder afholdes, og for at aktiviteterne bliver gennemført. Det er usikkert, hvor godt det ville fungere, hvis Baba-koordinatoren ikke faciliterede fastholdelsen.

4.3.3 Peer-to-peer

Læringsforløbet bidrager til, at fædre opnår viden om peer-to-peer som en metode til at samtale med andre og derigennem hjælpe og støtte andre. I dette afsnit ser vi på i hvilken udstrækning, at denne viden er blevet omsat til en færdighed, således at fædre kan udføre peer-to-peer. Peer-to-peer-relationer er både en metode og et outcome.

I læringsforløbet træner alle deltagere peer-to-peer-metoden, og de interviewede deltagere vurderer, at det er en metode, som de kan finde store anvendelse af, og som de kan gøre brug af i en masse sammenhænge.

De interviewede Baba-koordinatorer fremhæver, at der er store forskelle på, i hvilket omfang de Baba-frivillige er i stand til at gennemføre peer-to-peer samtaler. Særligt de Baba-frivillige, som har svært ved at forstå og tale dansk, har typisk også svært ved at gennemføre peer-to-peer samtaler. Det hænger også sammen med, at de ikke nødvendigvis har fået fuld udbytte af den vidensopbygning om velfærdssamfundet, som er indeholdt i læringsforløbet, og derfor har de svært ved at give denne viden videre. Derudover kræver det noget af de frivillige i forhold til at være åben og udadvendt at kunne indgå i en peer-to-peer samtale. Baseret på Baba-koordinatorernes oplevelser er der nogle Baba-frivillige, som er i stand til at lave peer-to-peer, men der er også en del af de Baba-frivillige, som ikke har oparbejdet denne færdighed.

Baba-sekretariatet udviklede i 2018 en app, som de Baba-frivillige har kunnet registrere i, når de har lavet peer-to-peer. De Baba-frivillige skal udfylde, hvem de har talt med, om det har været i forbindelse med en aktivitet eller i personlig samtale. De frivillige har endvidere skulle registrere, hvilke emner de har talt med andre om, og på hvilket sprog det er foregået. De Baba-frivillige har været relativt systematiske i deres registreringer af, hvem de har talt med og anledningen, men kun i få tilfælde er det udfyldt, hvad de har talt med den anden part om, og på hvilket sprog det er foregået. App'en blev udviklet som et værktøj til at understøtte, at de Baba-frivillige på deres møder snakker om at bruge metoden som Baba-frivillig og deres erfaringer med det.

Figur 4.2 viser, hvem de Baba-frivillige har talt med. Skemaet blev udviklet i 2018 men først rigtigt taget i brug i 2019. I interviewene med de Baba-frivillige fremgår det, at de ikke registrerer alle deres samtaler i skemaet, både af tidsmæssige grunde, men også fordi at det vigtige for de Baba-frivillige i højere grad er samtalen end registreringen. Derudover fortæller de frivillige, at det indimellem kan være vanskeligt at vurdere, hvornår en samtale bare er en samtale, og hvornår er der tale om peer-to-peer.

Hos nogle Baba-frivillige er færdigheden blevet en naturlig del af dem

Jeg tænker ikke over, om jeg har en peer-to-peer samtale mere. Det sker bare, og i perioder er det næsten dagligt, at jeg taler med dem, jeg møder, om hvordan det går med dem og deres børn. Jeg oplever også, at der er mange, der kommer til mig med deres dilemmaer. Jeg oplever, at det gør noget, at de ved, at jeg gør det frivilligt og ikke fx er fra kommunen, fordi mange stadig er bange for, at kommunen kan stikke en.

Kilde: En Baba-frivillig.

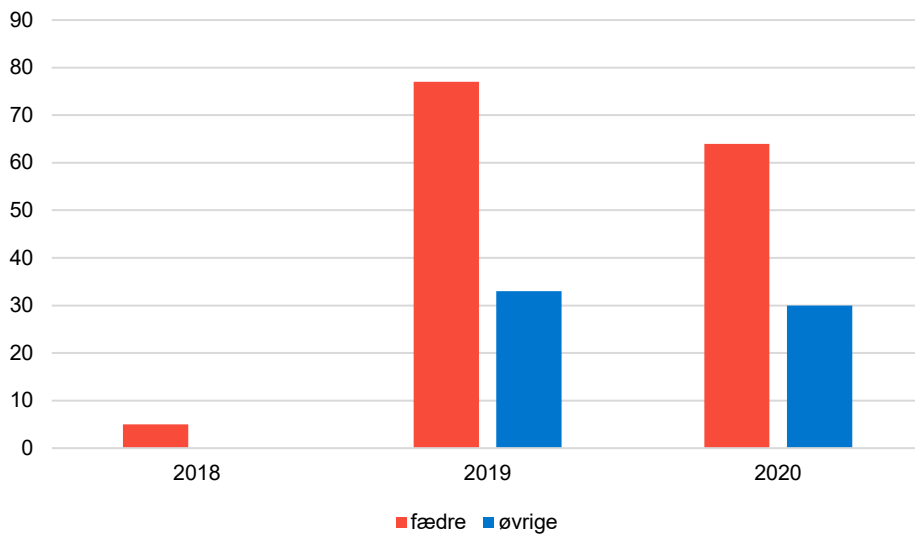
Jeg har snakket med alle, jeg har mødt om Baba. Både mine venner, folk på min uddannelsesinstitution og folk, som jeg har mødt i toget.

Kilde: En Baba-frivillig.

En koordinator fortæller, at de frivilliges brug af app'en kompliceres af, at der kan være deltagere, der ikke er særlig vant til at bruge apps og registrere ting. Det medvirker også til, at de ikke får udfyldt deres peer-to-peer. På møderne følger koordinatoren derfor op på, om de har husket at registrere dem, de har kontakt med. Nogle gange registrerer koordinatoren alle samtaler samlet for hele holdet. Dette foregår fx ved, at koordinatoren spørger de frivillige på skift, hvor mange peer-to-peer samtaler de har haft siden sidste møde. Vores observationer viser, at det er tydeligt, at de frivillige er bevidste om, at det er positivt at have haft peer-to-peer samtaler. Hertil kommer, at der mellem de lokale Baba-hold er en intern konkurrence om, hvem der afholder flest peer-to-peer samtaler. En mulig ikke-intenderet konsekvens af denne konkurrence kan være, at der bliver større fokus på antal gennemførte peer-to-peer-samtaler end på indholdet af samtaler, som egentlig var Baba-sekretariatets intention med at udvikle app'en.

Når vi kigger på registreringer foretaget i app'en for 2019 og 2020, fremgår det, at de Baba-frivillige primært har talt med andre fædre og i mindre udstrækning med øvrige som eksempelvis mødre og fagpersoner. I 2019 er der registreret 77 samtaler med fædre og 33 samtaler med øvrige aktører. I disse samtaler kan der have været flere end en person, og således kan samtaler dække over et væsentligt højere antal personer, som de Baba-frivillige har været i kontakt med. I 2020 er der registreret samtaler med 64 fædre og 30 øvrige. Det færre antal behøver ikke at være udtryk for, at de Baba-frivillige har været i kontakt med færre personer, fordi det ud fra data ikke er muligt at vide, hvor mange de reelt har haft samtaler med. Det må forventes, at coronasituationen kan have medført færre samtaler, men umiddelbart ser det ikke ud til, at coronasituationen kan aflæses i markant færre samtaler.

Figur 4.2 Hvem har de Baba-frivillige talt med opgjort for, hvornår de startede i Baba-ind-satsen? Antal.

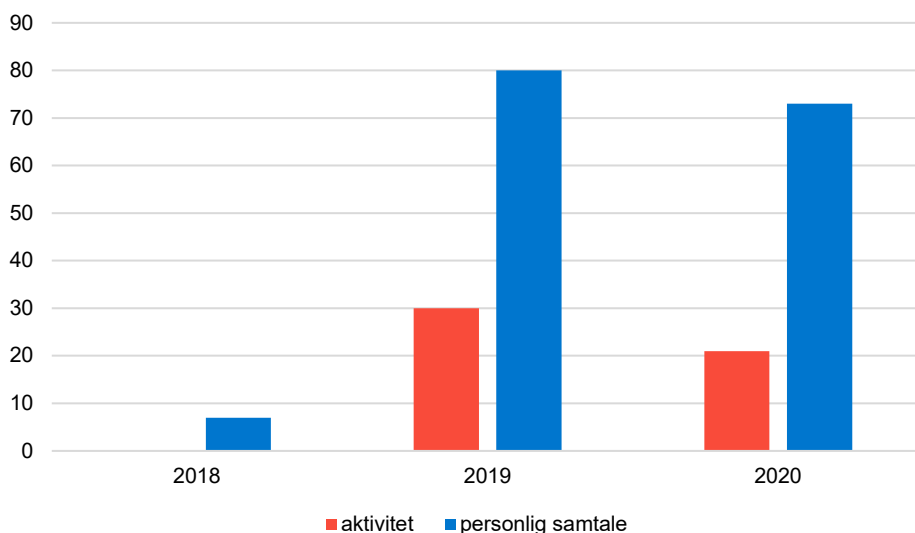

Anm.: Færre end 5 øvrige aktører er der talt med i 2018.

Kilde: Baba-sekretariatet

I Figur 4.3 fremgår de sammenhænge, hvori de Baba-frivillige laver peer-to-peer. Det gennemgående billede er, at det oftest er i en personlig samtale frem for i forbindelse med en aktivitet. I 2019 har der været gennemført peer-to-peer i 80 personlige samtaler i forbindelse med 30 aktiviteter. I 2020 har der været 73 personlige samtaler, og der er gennemført 21 peer-to-peer i forbindelse med aktiviteter. Antallet dækker ikke over antal personer, der kan godt være flere personer på én gang involveret i en personlig samtale.

Figur 4.3 I hvilken sammenhæng har de Baba-frivillige lavet peer-to-peer? Antal.

Anm.: Færre end 5 er der talt med i 2018 i en aktivitet.

Kilde: Baba-sekretariatet.

Eksempler på peer-to-peer samtaler

Jeg har rådet en far, der ikke kunne finde ud af, hvorfor barnet ikke ville gå til fodbold, til at prøve at få moren til at spørge, fordi hun måske stillede nogle andre spørgsmål.

Jeg har talt med en far, hvis søn var uden for uddannelse, og faren var bange for, at sønnen skulle blive kriminel. Farens ønske var, at sønnen skulle have en god uddannelse, men det ville sønnen ikke. I samtalen viser det sig, at faren ikke har snakket med sønnen om, hvad det er sønnen gerne vil. Vi får talt sig frem til, at faren er nødt til at finde ud af, hvad det er sønnen vil.

Vi snakker om opdragelse og de udfordringer, man møder med sine børn og måske skole. Fx nogle, der har svært ved at bruge Aula. Det kræver mod, fordi det kan være en svær samtale at starte.

4.3.4 Brobygning

Brobygning er funderet i en gensidig og ligeværdig relation. I udgangspunktet har mange af deltagerne mangelfuld viden om velfærdsinstitutionerne og om institutionernes forventning til samarbejde. Brobygningen starter derfor med dialogmøderne, der har et dobbeltformål. Det ene formål handler om at understøtte forældres viden og kompetencer til at indgå i samarbejde med velfærdsinstitutionerne. Det andet formål er, at de professionelle opnår viden om deltagerne, herunder deres overvejelser, behov og ideer. Når dette dobbeltformål er opfyldt, er der basis for en gensidig relation, der skal skabe brobygning mellem fædre i lokalområder og velfærdsinstitutionerne.

Dialogmøderne tager ofte udgangspunkt i konkrete problemstillinger, hvor de professionelle kan spørge deltagerne til råds om, hvordan de kan håndtere bestemte udfordringer. Deltagerne har ofte konkrete ideer og løsningsforslag eksempelvis til, hvordan både far og mor kan tænkes ligeligt ind i skole-hjem-samarbejdet. På et møde med en skoleleder kommer deltagerne eksempelvis med ideer til, at Baba-frivillige kan komme ud på skolen og fortælle om, hvor vigtigt det er, at fædre involverer sig i børnenes skole og liv. Det kunne også være et brev til forældrene, der fortalte om vigtigheden af, at de involverer sig. Skolelederen går med på fædrenes ide-generering, og det skaber en oplevelse af, at de ideer, fædre kommer med, er gode. De taler også om at lave refleksionskort til forældrene i 0. klasse, om "Hvordan vil du gerne være, i dit barns skoleliv?".

Efter læringsforløbet fortsætter brobygningen for flere af fædrene. Der er eksempler på, at en Baba-frivillig har været i sine børns børnehave og uddelt et skema om børns drømme, som de har arbejdet med i Baba. Vedkommende oplevede, at der blev taget godt imod ham af de fagprofessionelle, og ser det som en del af Babas arbejde at samarbejde med aktører i velfærdsinstitutionerne.

Øget frivilligt engagement hos de Baba-frivillige kan også identificeres og som bidrag til brobygning. Der er flere eksempler på Baba-frivillige, der efter endt læringsforløb engagerer sig i andre frivillige sammenhænge, fx afdelingsbestyrelser eller andre frivillige foreninger.

Jeg vil gerne give noget tilbage til mit lokalområde

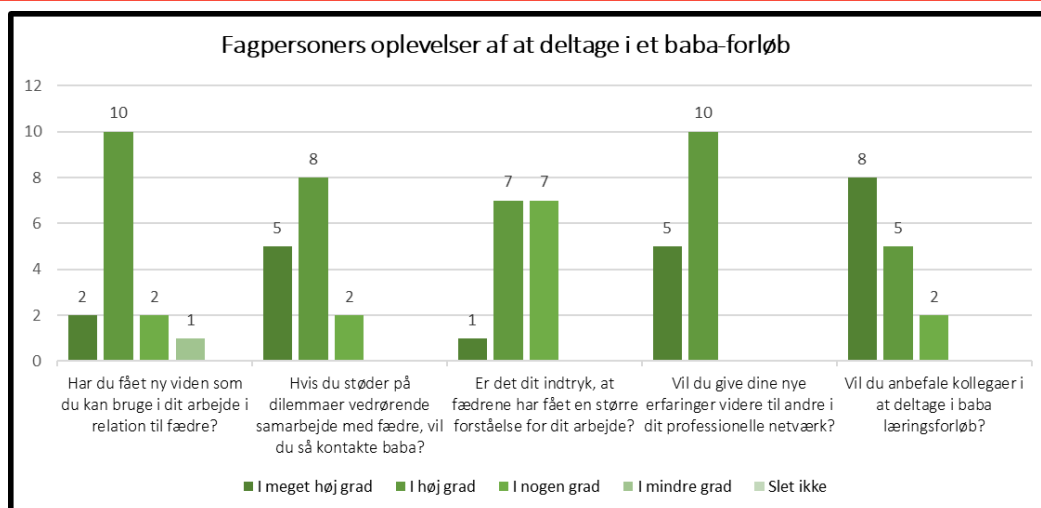
Jeg er blevet motiveret til at gøre vores lokalsamfund bedre. Den tanke havde jeg ikke før. Der tænkte jeg bare, at jeg skulle passe mig selv, mine børn og min familie. Det var det. Jeg tænkte, at det andet ville være forbundet med en masse bøvl og at blive ringet op midt om natten. Jeg oplever, at det er bøvlet værd, hvis man kan gøre en forskel hos en familie. Jeg oplever, at jeg ved at gøre de her ting også er en rollemodel for andre ved at vise, at hvis han kan gøre de ting, så kan de også.

Kilde: En frivillig fra et af de første Baba-hold.

Fagpersoner, der deltager i dialogmøderne med Baba-frivillige, giver også udtryk for at have fået udbytte af møderne. De fagpersoner, der deltager i dialogmøderne, kan få et indblik i målgruppen, og hvilke udfordringer de møder i forhold til systemet, men også hvilke løsninger de ser, og hvilke ressourcer de har. En Baba-frivillig fortæller, at hans oplevelse er, at alle de fagpersoner, de har mødt, er blevet overraskede i mødet med fædrene, fordi de kan se, "at vi faktisk har styr på vores sager, vi har bare brug for at have et samarbejde og blive lyttet til."

I Figur 4.4 fremgår fagpersoners vurdering og udbytte af, at de har besøgt Baba-indsatsen. Der er en overvejende positiv oplevelse af, at de har fået ny viden, som de kan bruge i deres arbejde i relation til fædrene. Tilsvarende vurderer fagpersonerne, at de vil tage kontakt til Baba-frivillige, hvis de møder dilemmaer i deres arbejde, som relaterer sig til fædrene. Endelig tilkendegiver fagpersoner, at de vil fortælle om deres erfaringer med Baba-deltagerne til kollegaer, og at de vil anbefale kollegaer at besøge Baba-indsatsen.

Figur 4.4 Fagpersoners oplevelser af at deltage i Baba-forløb. Antal.

Anm.: Baba-koordinatorerne har registreret fagpersoners oplevelse af udbytte efter deres deltagelse.

Note: N=15. De 15 fagpersoner er sundhedsplejersker, skoleledere, integrationskonsulenter, boligsociale medarbejdere, pædagogiske ledere, uddannelsesvejleder og familiebehandlere.

Kilde: Baba-sekretariatet.

I en kvalitativ erfaringsopsamling, som Baba-koordinatorerne har stået for, fremgår det, at fagpersoner vurderer, at de har fået rykket på deres opfattelse af deltagerne. Det drejer sig blandt andet om, at fagpersonerne har fundet ud af, at Baba-frivillige udviser stort engagement og ønske om at være aktive i forhold til deres børn og for at sørge for, at deres børn klarer sig bedst muligt. Fagpersonerne tilkendegiver også en oplevelse af, at Baba-deltagerne har brug for mere viden om de forskellige velfærdsinstitutioner, og at fædrene også gerne vil have denne viden.

De professionelle bliver opmærksomme på ting, de kan gøre bedre

Efter snakken med deltagerne i dag har jeg fået øjnene mere op for forskellen mellem mødre og fædres rolle i skolen. Jeg skammer mig faktisk over, at vi ikke har tænkt mere over den forskel. Når jeg skal være ærlig, så har skolen været glade, hvis bare vi kan få fat i en forælder. Men nu tænker jeg, at der skal mere fokus på både far og mor i skole-hjem-samarbejdet.

Kilde: En skoleleder.

4.4 Langsigtede virkninger: bedre livschancer

Forventningen til de langsigtede virkninger af Baba-indsatsen er, at børnene og de voksne opnår bedre livschancer, en øget trivsel og styrket medborgerskab. Disse langsigtede virkninger kan vi ikke aflæse i denne evaluering både på grund af, at Baba-indsatsen kan sammenlignes med et frø, der bliver sået, og hvor frugterne (som i børn og unges livschancer) først kan høstes adskillige år efter. Baba-indsatsen sker samtidig med, at børn og unge også påvirkes af en lang række andre forhold med skole, venner, sport og fritidsinteresser osv. Selvom vi evaluermæssigt vil kunne følge Baba-frivilliges børn og unge i et længere tidsperspektiv og iagttagelse, om de kommer i gang med en ungdomsuddannelse, får en uddannelse og får et job, vil det være svært at konkludere, om disse resultater kan henføres til Baba-indsatsen.

Der er forskning (Cowan et al., 2009), der peger på, at fædres øgede engagement, synlighed og nærvær i deres børn liv under opvæksten har positive betydninger for børns livschancer i voksenlivet. Denne evaluering af Baba-indsatsen peger på, at deltagerne forandrer sig i positiv retning til at opnå bedre relationer til deres børn, til at have større viden om, hvordan de støtter deres børn og hjælper dem. At der er positive forandringer er lovende i forhold til børnene, og på den måde er Baba-indsatsen en forebyggende indsats, der ved at styrke fædrenes forældrekompeterencer kan bidrage til at forebygge negative konsekvenser som følge af fædrenes manglende deltagelse og engagement i deres børn.

5 Implementering af Baba-indsatsen

Formålet med dette kapitel er at beskrive, i hvor høj grad Baba-indsatsen implementeres, som det var tiltænkt, og at beskrive drivkræfter og barrierer i implementeringen i praksis. Overordnet set har implementeringsevalueringen haft som formål at afdække rekruttering af deltagere, arbejdsmetoder og kompetencer samt organisering, roller og samarbejde.

Kapitlet er baseret på deltagerobservationer og kvalitative interview med Baba-koordinatorer og medarbejdere i Baba-sekretariatet.

5.1 Rekruttering af Baba-deltagere

Udgangspunktet for Baba-indsatsens rekruttering af deltagere er, at deltagerne er motiveret for at arbejde med sig selv i farrollen, for at indgå i et fællesskab og for at være brobyggere til lokalområdet. Dermed er der ingen fædre eller kommende fædre, der *ikke* kan deltage i indsatsen.

I rekrutteringen lægges der stor vægt på de frivilliges motivation for at være med

Motivationen er altid det vigtigste. Hvis de er motiverede, så siger jeg ikke nej til nogen.

Kilde: Baba-koordinator.

Forventningsafstemning mellem deltagerne og indsatsen er vigtig forud for, at læringsforløbet går i gang. Baba-indsatsen er en intensiv indsats, der forløber over 17 undervisningsgange af tre timers varighed. Efter endt læringsforløb er forventningen, at de Baba-frivillige engagerer sig i et selvorganiserende fællesskab, hvor de mødes månedligt til sparring med hinanden og vidensdeling om, hvordan de har været i kontakt med andre fædre i lokalområdet eller øvrige aktører. I interview med koordinatorerne fremgår det, at mange af dem, der deltager i et indledende rekrutteringsmøde, bliver overrasket over, hvor omfattende indsatsen er, og hvor meget tid de skal investere i deres deltagelse i Baba. For nogle resulterer det i, at de ikke lader sig rekruttere til indsatsen.

Den lokale organisering af indsatsen ser ud til at have en stor betydning for, hvilke fædre der rekrutteres til indsatsen. Interviewene med Baba-koordinatorer viser, at der kan være stor forskel på, hvilke fædre der rekrutteres, afhængig af om organiseringen af indsatsen er i et bolig-social regi eller i kommunalt regi; og når det er i kommunen, har det også betydning, hvilken forvaltning, der har ansvar for indsatsen. Forskellen består i, at eksempelvis en Baba-koordinator i en boligsocial helhedsplan har kontakt til andre typer af fædre, end en Baba-koordinator, der er kommunal medarbejder, har. De steder, hvor der har været gennemført læringsforløb med fædre, og de er blevet uddannet til Baba-frivillige, bidrager de Baba-frivillige til at rekruttere nye deltagere. På et Baba-hold blev der fx afholdt en bowlingaften, hvor de kunne invitere potentielt nye fædre med. Denne form for rekruttering er en naturlig del af læringsforløbet, og de Baba-frivillige fungerer som ambassadører for indsatsen og har dermed en anden indgang til mulige nye fædre, end Baba-koordinatorer vil have.

I interview med Baba-koordinatører er det tydeligt, at der kan være forskelle på, hvilke overvejelser en Baba-koordinator gør sig i forhold til, hvem vedkommende forsøger at rekruttere til indsatsen.

Baba-koordinatører rekrutterer forskelligt

- *Jeg vil gerne rekruttere nogen, der kan komme til at hjælpe andre.*
- *Jeg rekrutterer fædre, som jeg vurderer kan udvikle sig i et Baba-forløb.*
- *Jeg har rekrutteret fædre, der har komplekse sociale vanskeligheder ud fra en ide om, at hvis man kan hjælpe dem, kan man virkelig gøre en forskel.*

Kilde: Tre forskellige Baba-koordinatører.

De forskellige overvejelser, der ligger bag en rekruttering må forventes at have en væsentlig betydning for, hvilket udbytte målgruppen opnår af læringsforløbet, og implikationer for, i hvilken udstrækning deltagerne når kompetencemål, vidensmål og færdighedsmål. I interview med Baba-koordinatører fremgår det, at den del af målgruppen, der er indvandret for relativt nylig kan profitere af Baba-fællesskabet, der udvikles i læringsforløbet, men at de er udfordret i forhold til, selv at skulle ud og lave peer-to-peer efter et læringsforløb, fordi de stadig ikke har tilstrækkelig viden om det danske samfund eller har fået det fulde udbytte af læringsforløbet. Det utilstrækkelige udbytte hænger ofte sammen med, at deres danskundskaber er meget begrænsede. Det er således ikke alt indholdet i læringsforløbet, de forstår, og kan forklare til andre.

Når rekrutteringen er bred, og alle kan deltage i indsatsen, hvis blot de er motiverede for indsatsen, gør at der rekrutteres en relativt heterogen gruppe – både i forhold til, hvor længe de har været i landet, deres civilstatus samt uddannelses- og beskæftigelsesmæssige situation. Der er således en stor forskel i deltagerens udgangspunkt, hvor nogle mestrer det danske sprog og allerede ved en del om indretningen af det danske samfund, mens andre har svært ved at begå sig på dansk, og deres kendskab til samfundet er særdeles begrænset. Komplexiteten og abstraktionsniveauet i læringsforløbet kan være svært at få gavn af, hvis man som deltager er sprogligt udfordret.

Stor forskel i deltagerens udgangspunkt

Interviewer: *Hvorfor ville du være med i Baba-indsatsen?*

Deltager: *Jeg har altid ønsket mig at gøre en forskel. Jeg har oplevet, fra jeg var barn, at man snakkede om, at systemet ikke vil ditten og datten, og som de hader, men jeg har altid gerne ville gøre en forskel, men jeg vidste bare ikke hvordan. Men her havde jeg mulighed for det. Mit største fokus var på, hvordan jeg kunne forstå mine børn, og være forberedt på forskellige situationer, der kunne komme, især når de bliver lidt ældre. Så jeg ikke skulle vente på, at der opstod et problem, men prøve at forebygge det.*

Interviewer: *Hvorfor ville du være med i Baba-indsatsen?*

Deltager: *Jeg forstår ikke spørgsmålet.*

En heterogen målgruppe kan bidrage til rummelighed og øget anerkendelse af sine omgivelser; noget som er en væsentlig del af Baba-indsatsen. Omvendt hvis målgruppen er for heterogen i forhold til kompetencer i udgangspunktet, kan det vanskeliggøre implementeringen af modulerne og fremdriften af indsatsen. Forskellen i udgangspunktet har betydning for deltageres udbytte af indsatsen. Det er således ikke alt indholdet, de forstår, og kan forklare til andre.

Baba-indsatsen er tiltænkt således, at indsatsen skal igangsætte en positiv forandring hos fædre, og at denne indsats for nogle gør, at de både opnår de forventede kompetencer, viden og færdigheder, mens andre måske kun opnår kompetencer og/eller færdigheder. På basis af interview med Baba-koordinatorene og observationer forekommer der dog eksempler på, at den opmærksomhed, som indsatsen har på, at deltagerne så at sige ikke når, eller skal nå, lige langt på samme tid, ikke fuldt ud deles af Baba-koordinatorene. Der er tendenser til, at Baba-koordinatorene arbejder ud fra, at alle tilegner sig både kompetencer, viden og færdigheder. Evalueringens observationer og interview viser, at denne forventning ikke er realistisk for alle, der deltager i Baba-indsatsen, blandt andet fordi de har forskellige udgangspunkter, og de, der eksempelvis har svært ved at mestre sproget, har svært ved både peer-to-peer og brobygningsdelen.

I implementeringen af Baba-indsatsen er der således behov for større fokus på, at indsatsen ikke er tiltænkt således, at deltagerne skal nå lige langt, men derimod på, at deltagerne skal nå så langt som muligt. Og det vil variere afhængig af målgruppens udgangspunkt.

5.2 Arbejdsmetoder og kompetencer

Tilgangen til at skabe de ønskede forandringer for deltagerne med Baba-forløbet er funderet i relationsdannelse, tillid, motiverende samtale og den nærmeste udviklingszone. Det er afgørende, at Baba-koordinatorene er i stand til at arbejde med denne tilgang og særligt er i stand til at opbygge tillidsfulde relationer, fordi relationsdannelse er afgørende for, at deltagerne kan deltage i en gruppe og få det bedst mulige udbytte af gruppen og af Baba-koordinatoren.

Baba-koordinatoren skaber relationer til deltagerne ved at have en anerkendende tilgang med fokus på deltageres erfaringer og ved at tage udgangspunkt i, at deltagerne er eksperter i deres eget liv. Koordinatorene er gode til at anerkende fædrene for deres erfaringer og for det, de byder ind med. Tilsvarende er fokus på, at deltagerne lærer, at de skal være åbne over for, at andre kan se verden anderledes, end de selv gør.

Den eneste måde, vi kan forstå, hvordan andre ser verden på, er ved at være nysgerrig på deres virkelighed. Kun ved at tale sammen kan vi tale os frem til, hvordan vi sammen opfatter verden.

Kilde: Baba-indsatsen.

Koordinatorene bruger ofte erfaringer fra deres eget liv – noget de selv har oplevet svært med fx forældre, partner eller børn. Rollen som forældre og partner, og at det kan være svært for alle, bliver det centrale. Denne tilgang fungerer godt i forhold til at få deltagerne til at åbne sig op. Deltagerne giver udtryk for, at det er rart at opleve, at andre end dem selv (andre frivillige såvel som koordinatoren) har oplevet, at noget var svært.

Koordinatorerne i de områder, som vi har undersøgt, er kendetegnet ved at være meget engagerede og ved at have gode relationer til de frivillige. Disse relationer er afgørende for, at deltagerne møder op gang efter gang. Koordinatorerne forekommer endvidere dygtige til at skabe en god stemning, hvilket smitter af på de frivillige, der også er anerkendende og bakker op i forhold til hinanden. Koordinatorerne er også gode til at forklare ting for deltagerne på en måde, så alle kan forstå det, men uden at de føler sig talt ned til. En frivillig siger om koordinatoren: "Han bruger meget tid på at forklare ting, indtil det bliver forstået."

Baba-koordinatoren er rygsøjlen

Koordinatoren er både tovholder, ordstyrer og rygsøjlen i det hele. Så snart koordinatoren er væk, så føler man sig lost. Man ved ikke, hvor man er henne, og hvad man plejer at gøre. Koordinatorens rolle er virkelig vigtig for et hold.

Kilde: En Baba-frivillig.

Arbejdet med deltagerens nærmeste udviklingszone inddrager ofte øvelser og dilemmaer, som skal starte og understøtte en refleksionsproces hos deltagerne. Disse øvelser og dilemmaer kan forekomme at være abstrakte og vanskelige at gennemføre, men for de deltagere, der forstår intentionen med øvelserne, forekommer øvelserne at lykkes med netop at igangsætte en refleksionsproces. Der er også deltagere, der til en start ikke helt forstår intentionen med øvelsen, men alligevel bidrager øvelsen til at igangsætte tanker, som der kan arbejdes videre med.

Konkrete øvelser skal skabe indsigt og erkendelse

En øvelse er turen på kirkegården. Deltagerne skal stille sig rundt om et gravsted, og koordinatoren fortæller, at de frivillige skal lukke øjnene, og så skal de forestille sig, at de selv ligger i graven, og det er deres navn, der står på gravstenen. Ind af lågen kommer deres søn/datter med deres barnebarn i hånden. Barnebarnet spørger deres søn/datter "Hvordan var Baba?". De skal nu forestille sig, hvad deres søn/datter ville sige. Hvordan vil de huske dem. Herefter skal de udfylde et postkort om, hvad deres søn/datter ville sige.

Øvelsen er meget abstrakt, og der er flere, der skal have forklaret øvelsen mange gange, før de forstår, hvad den egentlig går ud på. Men der er plads til at rumme deltagerens forskellige udgangspunkter for øvelsen. Uanset udbyttet af øvelsen, står det tilbage, at den gør indtryk på deltagerne – det er noget, de nævner lang tid efter, som noget der fik dem til at tænke over, hvad det er for en far, de vil være, og hvordan de vil huskes. Øvelsen sætter refleksioner i gang, og flere er blevet berørte af at tænke på deres egne forældre, der ikke lever længere, og hvad de vil huske dem for.

Kilde: Deltagerobservation

En af de tidlige øvelser, vi laver med deltagerne, er, at de alle får nogle klodser, som de skal bygge en and med. Øvelsen skal illustrere, at selvom vi har de samme klodser, og alle har set en and, så ser den forskellig ud for os. "Vi er alle sammen Baba, men vi er forskellige Baba." Pointen er, at deltagerne skal huske, at de er forskellige, og at de kan se noget forskelligt, selvom de taler om det samme, som fx en and. Det skal de også huske, når de taler med andre. De skal være nysgerrige på, hvorfor man kan se forskelligt på det samme.

Kilde: En Baba-koordinator.

I læringsmodulerne bruges der formidlingsværktøjer i form af fx filmklip til at skabe refleksion i gruppen og til at diskutere indbyrdes blandt deltagerne. Et filmklip viser fx en konkret og relaterbar situation, der udspiller sig mellem en far og et barn. Dette greb ser ud til at fungere godt for deltagerne, fordi de kigger udefra og ind på en situation, som de har prøvet at befinde sig. Efter klippet diskuterer deltagerne, hvordan de synes situationen mellem far og barn skulle være håndteret, om faren skulle have gjort noget anderledes, og hvordan de selv fremadrettet vil handle i tilsvarende situationer.

Tilsvarende har deltagerne øvelser, hvor de træner dialog med hinanden som udgangspunkt for, hvordan de kommunikerer med eksempelvis deres børn, skolelærer eller partner. Pointen er her, at deltagerne skal lære at være nysgerrige på at forstå hinanden. Deltagerne skal træne eksempelvis at undgå at tale ned til hinanden, men i stedet være nysgerrige på hinanden.

Ud over øvelserne som metodiske greb, er der også møder med fagpersoner, som tjener som et metodisk greb. Møderne er "vendt om", således at det ikke er en fagperson, der kommer ud og fortæller og tager imod eventuelle spørgsmål. I stedet er det de frivillige, der lægger ud med at fortælle, hvad de tror, den inviterede fagperson laver. Herefter kan fagpersonen svare på, om det er rigtigt og evt. opklare spørgsmål eller misforståelser. Vores observationer og interview med Baba-koordinatører vidner om, at det fungerer godt, at fædre skal være så meget på (i stedet for at sidde og lytte til et oplæg), og det virker til, at det motiverer fædre til at byde ind, og ikke kun, fordi de føler, at de skal. Formen på mødet og koordinatørernes anerkendende tilgang smitter af på fagpersonerne, der også anerkender fædre for det, de byder ind med, og tager dem, og det de siger, alvorligt.

Besøg af SSP

En fagperson fra SSP fortæller fx, hvad man som forældre skal være opmærksomme på – fx hvis barnet/den unge ikke trives i familien, skolen, fritid eller netværk. SSP fortæller, at hvis man bliver indkaldt til en bekymringssamtale, skal man ikke blive bange. Det er bare forebyggende. Dette kan de Baba-frivillige fx hjælpe med at informere andre forældre om, så de ikke bliver meget bekymrede for SSP – fx for at deres børn nu vil blive fjernet.

Flere af de interviewede Baba-koordinatører tilkendegiver, at de oplever, at Baba-sekretariatet er båret af et ideal og høje succeskriterier. Koordinatorer oplever, at det udviklede materiale er gennemtænkt, men erfaringen er, at barren er sat højt, og for nogle frivillige for højt. Det gør det svært for koordinatørerne at nå igennem hele forløbet med alle øvelserne og refleksioner, og sørge for, at alle deltagere forstår, hvad der sker, og hvor det sker. Tilsvarende er koordinatørernes erfaringer også, at det ikke er alle Baba-frivillige, der kan gå ud og tale med andre om det, de har lært.

Det er svært at nå programmet og samtidigt komme i dybden

Der er mange ting, jeg gerne vil gå i dybden med, men det er der bare ikke tid til, med alt det, vi skal nå. Jeg vil gerne gå i dybden med, hvem det er, de snakker med, og hvordan de kan hjælpe dem. Jeg tror nemlig ikke, at det er særlig mange af de Baba-frivillige, der har den slags samtaler, hvor de rent faktisk lytter ind til, hvad problemet er, og så får stillet nogle spørgsmål, der får rykket den person til at gøre noget anderledes.

Kilde: En Baba-koordinator.

5.3 Organisering, rolle og samarbejde

Baba-indsatsen kan implementeres i en kommunal organisering eller i en boligsocial organisering. De to organisatoriske rammer ser ud til at kunne skabe forskellige betingelser for den efterfølgende brobygning og forankring af indsatsen, og organiseringen har også betydning for rekruttering af målgruppe.

I en kommunal organisering er rekrutteringen af målgruppen meget afhængig af, hvilken forvaltning indsatsen forankres i. Det ser tilsvarende ud til at have betydning for, hvilke forventninger forvaltningen har til indsatsen. Eksempelvis har indsatsen i et af områderne, vi har undersøgt, været forankret i et SSP-samarbejde, og indadtil i kommunen har det haft betydning for, at der i kommunen har været en oplevelse af, at Baba har handlet om indvandrere med kriminalitetsudfordringer. Denne oplevelse har Baba-koordinatoren efterfølgende måtte bruge tid på at ændre på.

Når Baba-indsatsen implementeres i et kommunalt regi, forekommer målgruppen at blive rekrutteret ud fra de kommunale aktørers kendskab og netværk. Når Baba-indsatsen implementeres i regi af en boligsocial helhedsplan, er der potentiale for, at rekrutteringen af deltagere kan bredes ud til flere aktører, således at der er flere potentielle deltagere, der hører om indsatsen. Derudover ser organiseringen af Baba-indsatsen i et boligsocialt regi ud til at have positiv betydning for forankringen af indsatsen og for forståelsen af, at det er tidskrævende at skabe positive forandringer, og at det tager tid for en indsats at blive etableret og tilpasset en lokal kontekst. Blandt de interviewede Baba-koordinators kan der være oplevelser af en diskrepans mellem forventninger til fremdrift og virkninger hos Baba-sekretariatet og hos den boligsociale helhedsplan. Baba-sekretariatet forekommer at have højere forventninger til både fremdrift og virkninger end helhedsplanen, der mere vægter, at langvarige forandringer er tidskrævende.

Som en Baba-koordinator i en boligsocial sammenhæng, vil man ofte have andre opgaver også, men oplevelsen er, at den boligsociale ramme tilgodeser, at der skal bruges tid på at skabe indsatsen og fastholde og efterfølgende forankre fællesskabet og understøtte det. Der er også en erkendelse af, at Baba-koordinatoren er afgørende i lang tid efter for at sikre forankringen. Når Baba-indsatsen er en del af en boligsocial helhedsplan, er oplevelsen, at det kan give ro i forhold til indsatsen, fordi helhedsplanen kører i 4 år, og dermed kører Baba-indsatsen også i 4 år. Derudover er der ofte mange erfaringer med forankring i de boligsociale helhedsplaner, som kan hjælpe Baba-indsatsen på vej.

6 Baba-indsatsens bidrag til at styrke forældrekompetencer hos fædre

Formålet med Baba-indsatsen er at styrke primært etniske minoritetsfædres forældrekompetencer med henblik på, at deres børn opnår de bedst mulige livschancer. Derudover er forventningen til Baba-indsatsen, at de Baba-frivillige har viden og færdigheder til at udfolde de aktive Baba-netværk, lave peer-to-peer samt brobygge til lokalområdet.

Baba-indsatsen består af et læringsforløb med 17 moduller og en efterfølgende facilitering af aktive Baba-netværk. Forventningerne til indsatsens resultater på kort sigt er, at fædre opnår styrkede forældrekompetencer og øget viden om det danske velfærdssamfund, således at de i videst mulige omfang ved, hvilke forventninger samfundet har til forældre; herunder fædre. På mellemlang sigt er forventningen, at indsatsen bidrager til, at fædre kan sparre med og støtte hinanden, og at de kan være ressourcer i lokalområdet, som eksempelvis velfærdsinstitutioner tager kontakt til. På lang sigt er det forventningen, at Baba-indsatsen bidrager til bedre livschancer for børn og unge, øget trivsel og styrket medborgerskab.

6.1 Deltagernes motivation for en indsats

Baba-indsatsen udfylder et tydeligt behov for en indsats målrettet fædre og øvrige mænd. Når man afsøger indsatser, eksempelvis i en boligsocial sammenhæng, er fædre og mænd ofte ikke en målgruppe, der laves indsatser for, eller som der er blik for i forhold til, at de kan have nogle udfordringer (CFBU, 2020; Cowan et al., 2009).

Deltagerne er motiverede for indsatsen; for at udvikle sig og for at være den bedste far, der bidrager til, at deres børn og unge får de bedste muligheder for at klare sig godt i livet. Derudover er deltagerne motiverede for at høre til i et fællesskab og at være en del af noget større, som omgivelserne vurderer positivt som en ressource. Som med alle andre sociale indsatser, er der også med Baba-indsatsen forskel på, hvad deltagerne er motiverede for. Blandt dem, der er blevet interviewet, er der for de flestes vedkommende sket et skift fra ydre til indre motivation, og særligt i forhold til at skabe forandringer relateret til deres egen farrolle og i forhold til deres fællesskab. I forhold til peer-to-peer og brobygning er der for færre af de interviewede sket den samme ændring fra ydre til indre motivation.

Der er deltagere, der primært søger fællesskabet med andre ligesindede, og hvor fællesskabet isoleret set må vurderes at være givtigt og vigtigt for de pågældende deltageres livsmestring og hverdag. Det drejer sig i særlig grad om deltagere, der er indvandret for nylig, som har begrænsede dansk kundskaber og en begrænset viden om samfundet. Det er deltagere, der forekommer at være socialt sårbare og udsatte. Der er også deltagere, der i udgangspunktet er meget aktive med arbejde og anden form for frivilligt arbejde, og som gerne vil arbejde med sig selv i farrollen og blive den bedste udgave af en far. Det ser også ud til, at det særligt er disse deltagere, der er motiverede for at række ud til andre og skabe brobygning.

Baba-indsatsen kan rumme deltagernes forskellige motivationer, og at ikke alle deltageres motivationer, både i forhold til kompetencemål, vidensmål og færdighedsmål, ændrer sig fra at være en ydre motivation til at være en indre motivation. Hvorvidt der sker en ændring fra ydre til indre motivation, kan hænge sammen med en række faktorer, som fx deltagernes præferencer og ønsker for forandring og/eller indsatsens fremdrift; dvs. at indsatsen går hurtigere frem

i læring, end alle deltagere kan følge med i og udvikle sig i takt med. Så når de mest sårbare af deltagerne ikke når at bevæge sig fra en ydre til en indre motivation, skyldes det måske ikke, at de ikke har præferencen for det, men at der er behov for mere tid til at arbejde med kompetencemålene, inden der arbejdes med vidensmål og særligt færdighedsmålene.

Hvis indsatsen eksempelvis ikke lykkes med, at deltagerne føler en indre motivation for peer-to-peer eller brobygning, vil det have betydning for typen af forankring, der kan ske med indsatsen. Hvis der skabes denne form for indre motivation, vil forankringen kunne tage mere form af at være brobyggende til lokalområdet og være en ressource for andre fædre i lokalområdet. Men hvis denne form for indre motivation ikke frembringes, vil forankringen formentlig i højere grad tage form af, at fædre mødes i deres gruppe og fastholder deres samhørighed og fællesskab for deres egen og fællesskabets betydning.

6.2 Forventninger til virkninger

De virkninger, vi identificerer i denne evaluering af Baba-indsatsen, er baseret på kvalitative data opnået gennem interview med målgruppen og Baba-koordinatorer. I forhold til evidens er vi på det laveste trin, hvor vi antager, at de oplevelser om forandringer og virkninger, som deltagerne og koordinatorerne fortæller om, skyldes Baba-indsatsen.

Med udgangspunkt i forandringsteorien er det rimeligt at forvente, at Baba-indsatsen kan bidrage til at styrke fædrenes forældrekompetencer, viden om velfærdssamfundet og dermed på sigt bidrage til, at deres børn får de bedst mulige livschancer, trivsel og tryghed. Tilsvarende er det rimeligt at forvente, at indsatsen kan bidrage til, at fædre opnår viden og færdigheder, der gør, at de kan hjælpe andre fædre til i højere grad at deltage og være engagerede i deres børns liv.

På kort sigt er det kompetencer og viden, som indsatsen forventes at påvirke. Samlet set finder vi, at fædre oplever, at de lærer nye måder at være sammen med deres børn på, nye måder at engagere sig i deres børns liv på, nye måder at mødes på og anerkende børns ønsker og behov. Fædrene oplever, at de bliver synlige i deres børns liv, og at de kan opdrage, støtte og vejlede deres børn på en autoritativ måde i højere grad end at være enten tilbageholdende eller disciplinerende og autoritære. Fædrenes selvtillid og tro på egne evner ser ud til at øges med indsatsen, og fædre finder eller genfinder en større glæde ved at være sammen med deres børn. Disse resultater fandt CFBU, 2017, ligeledes i deres evaluering af Baba-indsatsen.

Derudover bidrager Baba-indsatsen til at skabe positive forandringer i mødet mellem velfærdssamfundets institutioner og fædrene. Forandringerne er, at fordomme nedbrydes, og at særligt fædrene tilegner sig viden om, at velfærdssamfundets institutioner som sundhedspleje, dagtilbud og skoler er til for børnene og for at udvikle og uddanne børnene til i voksenlivet at være selvstændige og aktive medborgere.

På mellemlang sigt er forventningen til Baba-indsatsen, at deltagerne har opnået færdigheder til at fastholde et aktivt netværk, hvor de laver peer-to-peer og brobygger det omgivende samfund. Hovedparten af de Baba-frivillige ser ud til fortsat at mødes i de aktive netværk, og det er isoleret set positivt, fordi det kan bidrage til at fastholde fædrenes fokus på at udvikle sig i farrollen, og fordi et aktivt netværk for det omgivende samfund kan være en vej til dialog med og brobygning til fædrene.

Virkningerne i forhold til fædrenes færdigheder i at lave peer-to-peer og til selv at brobygge er differentierede. Der er fædre, som både af dem selv og af Baba-koordinatoren, vurderes til at besidde de færdigheder og den viden, som er en forudsætning for at lave peer-to-peer. Der er også fædre, der ikke har særlig meget lyst til at lave peer-to-peer eller brobygning, og der er fædre, hvor Baba-koordinatoren vurderer, at de er så sårbare, at der stadig er et langt arbejde med at kapacitetsopbygge dem, så det at skulle lave peer-to-peer og brobygge ikke er realistisk. Disse resultater peger på, at der er behov for et længere læringsforløb for de udsatte og sårbare fædre, for at de opnår større forandringer med læringsindsatsen.

På lang sigt er forventningen til Baba-indsatsen, at den kan bidrage til at øge børn og unges trivsel, livschancer og styrke både børns og fædres medborgerskab. Der er således tale om afledte effekter, fordi Baba-indsatsen ikke arbejder direkte med børnene, men netop med fædrene ud fra, at forbedringer af fædres forældrekompetencer bidrager positivt til børnenes livschancer. For at det kan lykkes, er forudsætningen, at Baba-indsatsen har bidraget til at styrke fædres deltagelse og engagement i deres børn hverdag og liv. Det vil sige, at fædrenes forældrekompetencer er styrket. Samtidigt med at Baba-indsatsen foregår, påvirkes børn og unge også af en lang række andre forhold med skole, fritidsjob, fritidsaktiviteter, venner osv. Selvom vi evaluermæssigt vil kunne følge fædre og deres børn i et længere tidsperspektiv og iagttagelse, om børnene kommer i gang med en ungdomsuddannelse, får en uddannelse og får et job, vil det være svært at konkludere, om disse resultater kan henføres til Baba-indsatsen. Givet forandringsteorien og dermed forventningen til Baba-indsatsen vil det dog alligevel fremadrettet være meningsfuldt at undersøge, hvordan børnene oplever forandringerne hos fædre, og hvordan disse forandringer eventuelt sker i sammenhæng med, at børns fravær reduceres, faglige standpunkt forbedres, og deres trivsel øges. Kan disse forandringer identificeres hos børnene, vil det forskningsmæssigt være en rimelig forventning, at Baba-indsatsen dermed også bidrager til bedre livschancer og styrket medborgerskab. Det vil derfor være interessant at følge både fædre og børn, som vi har analyseret i denne rapport, i årene fremover og lægge analyser til rette, der kan komme tættere på at isolere en decideret virkning af, at fædre, der har gennemført et Baba-læringsforløb, efterfølgende bliver en del af et aktivt Baba-netværk.

Litteratur

- Amato, P. R. (1998). More than money? Men's contributions to their children's lives. In A. Booth & A. C. Crouter (Eds.), *Men in families: When do they get involved? What difference does it make?* (pp. 241–278). Erlbaum.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56–95.
- Blankenhorn, D. (1995). *Fatherless America: Confronting our most urgent social problem*. Basic Books.
- CFBU. (2017). *BABA: En evaluering af et læringsforløb for etniske minoritetsfædre*. Center for Boligsocial Udvikling.
- CFBU. (2020). *Inspirations- og videnskatalog: Viden om boligsociale aktiviteter støttet af Landsbyggefonden*. Center for Boligsocial Udvikling.
- Chen, H. (1990). Issues in constructing program theory. *New Direction for Evaluering*, 47, 7–18.
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M. H., Nielsen, H., Mehlsen, L., Stabell, C. L., Søgaard, C. D., & Aner, L. G. (2018). *Boligsociale indsatser til småbørnsfamilier i udsatte boligområder: Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M. H., Stabell, C. L., Søgaard, C. D., & Nielsen, H. (2019). *Boligsociale indsatsers bidrag til at forebygge kriminalitet i udsatte boligområder: Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M. H., Widding, J. G., Stabell, C. L., Søgaard, C. D., Nielsen, H., & Aner, L. G. (2018a). *Børn og unges uddannelseschancer - De boligsociale indsatser bidrag: Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M. H., Widding, J. G., Stabell, C. L., Søgaard, C. D., Nielsen, H., & Aner, L. G. (2018b). *En vej til arbejdsmarkedet med de boligsociale indsatser. Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Cowan, P. A., Cowan, C. P., Cohen, N., Pruett, M. K., & Pruett, K. (2008). Supporting fathers' engagement with their kids. In J. D. Berrick & N. Gilbert (Eds.), *Raising children: Emerging needs, modern risks, and social responses* (pp. 44–80). Oxford University Press.
- Cowan, Philip A., Cowan, C. P., Pruett, M. K., Pruett, K., & Wong, J. J. (2009). Promoting Fathers' Engagement With Children: Preventive Interventions for Low-Income Families. *Journal of Marriage and Family*, 71(3), 663–679.
- Deci, E. L., Eghrari, H., Patrick, B. C., & Leone, D. R. (1994). Facilitating Internalization: The Self-Determinations Theory Perspective. *Journal of Personality*, 62(1), 119–142.
- Donaldson, S. (2007). *Program theory-driven evaluation science: Strategies and application*. Routledge.
- Fixsen, D. L., Naoom, S. F., Blase, K. A., Friedman, R. M., & Wallace, F. (2005). *Implementation Research: A Synthesis of Literature*. University of South Florida.
- Foldgast, A. M., Monrad Langkilde, S., Wamsler, K., & Lund, N. (2019). *Frivillighed i udsatte boligområder. En rapport om arbejdet med frivillige beboere i den boligsociale indsats*. Center for Boligsocial Udvikling.

- Gagné, M., & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331–362.
- Honneth, A. (2003). *Behovet for anerkendelse: En tekstsamling*. Hans Reitzels Forlag.
- Kotchick, B., & Forehand, R. (2002). Putting parenting in perspective: a discussion of the contextual factors that shape parenting practices. *Journal of Child and Family Studies*, 22(3), 255–269.
- Kristoffersen, T. (n.d.). *Teorier: Vygotsky – en kort indføring*. Retrieved October 20, 2012, from <https://www.paedagogen.dk/artikler/vygotsky-en-kort-indfoering-16659/>
- Krogstrup, H. K. (2002). Når socialt arbejde bliver standardvare. *Nordisk Socialt Arbeid*, 22(3), 122–130.
- Miller, W. R., & Rollnick, S. (2014). *Den motiverende samtale: Støtte til forandring*. Hans Reitzels Forlag.
- Pawson, R., & Tilley, N. (1999). *Realist Evaluation*. Sage Publications.
- Phoenix, A., & Husain, F. (2007). *Parenting and ethnicity*. Joseph Rowntree Foundation.
- Rockwool Fondens Forskningsenhed. (2009). Forældre bruger stadig mere tid på deres børn. *Nyhedsbrev, Oktober*.
- Rosenberg, J., & Wilcox, W. B. (2006). *The importance of fathers in the healthy development of children*. U.S. Department of Health and Human Services, Administration for Children and Families.
- Tamis-LeMonda, C. S., & Cabrera, N. (2002). *Handbook of father involvement: Multidisciplinary perspective*. Erlbaum.
- Vedung, E. (1997). *Public policy and program evaluation*. Transaction Publishers.
- White, M. (2006). *Narrativ praksis*. Hans Reitzels Forlag.
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments: A Practical Guide*. Sage Publications.

Bilag 1 Beskrivelse af registerdata

I rapporten anvender vi oplysninger fra følgende registre fra DST:

- IEPE – indvandrere og efterkommere
- BEF – befolkningen
- UDDA – uddannelser (BUE)
- AKM – arbejdsklassifikationsmodulet
- DAGI – Daginstitutioner.

Familieforhold

Variablene vedrørende familieforhold tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks E-familie-begreb (se Danmarks Statistik, 2010). Ifølge definitionen af en E-familie består en sådan af én eller flere personer, der bor på den samme adresse og har visse indbyrdes relationer. En familie kan bestå af en enlig eller et par¹ med eller uden hjemmeboende børn under 25 år. Vi deler familierne op i to familietyper: enlig og par. En parfamilie kan fx bestå af to voksne, som er et par, *eller* to voksne, som er et par, og hjemmeboende børn.

Anvendelsen af E-familiebegrebet indebærer fx, at to personer, der er gift, kun er en del af den samme familie, hvis de bor på samme adresse, mens de er en del af to forskellige familier, hvis de bor på hver sin adresse. Også kun de børn, der bor på samme adresse som forælderen, er en del af forælderen familie. For et barn, som fx bor sammen med sin biologiske mor og moderens ægtefælle, som ikke er barnets biologiske far, vil både moderen og hendes ægtefælle blive opfattet som forældre til barnet. Det vil sige, at når vi i analyserne inddrager forældrenes socioøkonomiske karakteristika, er det ikke nødvendigvis de biologiske forældres karakteristika, men "sambo-forældrenes" karakteristika. En person under 25 år, som bor hos sine forældre, er endvidere ikke en del af forældrenes familie, hvis personen selv er gift eller har et barn. I så fald har personen sin egen familie sammen med ægtefællen/barnet.

Etnicitet

Vi deler befolkningen op efter herkomst og oprindelsesland, hvor herkomst beskriver, om personen er indvandrer, efterkommer eller dansker. I de fleste analyser deler vi befolkningen op i tre grupper: personer med dansk oprindelse, personer med vestlig oprindelse og personer med ikke-vestlig oprindelse. Personer med dansk oprindelse afgrænses efter variabelen herkomst. Personer med vestlig og ikke-vestlig oprindelse er enten indvandrere eller efterkommere.² Vestlige lande omfatter alle 28 EU-lande samt Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand. Ikke-vestlige lande er alle øvrige lande.

---

¹ Et par kan være gift, samlevende eller samboende.

² Danmarks Statistik opdeler befolkningen i indvandrere, efterkommere og personer med dansk oprindelse (se Danmarks Statistik, 2017).

Uddannelsesoplysninger

Vi anvender igangværende uddannelse og højeste fuldførte uddannelse i flere af analyserne.

For deltagere med indvandrerbaggrund er der ofte mangelfulde oplysninger om deres uddannelse. Det sidste hænger sammen med, at de fleste indvandrere ikke har afsluttet en uddannelse i Danmark. Danmarks Statistik har prøvet at mindske problemet med manglende uddannelsesoplysninger ved at gennemføre spørgeskemaundersøgelser blandt indvandrere og spørge til deres uddannelse, men der er stadig mange indvandrere, der mangler oplysninger for.³

Tilknytningen til arbejdsmarkedet

Som mål for arbejdsmarkedstilknytning anvender vi den socioøkonomiske klassifikation (SOCIO13). Den socioøkonomiske klassifikation dannes ud fra oplysninger om personens væsentligste indkomstkilde eller beskæftigelse i det pågældende år. Ud fra disse oplysninger fastlægges, om personen er selvstændig, medarbejdende ægtefælle, lønmodtager, arbejdsløs eller uden for arbejdsstyrken, herunder pensionist, kontanthjælpsmodtager eller uddannelsessøgende. Oplysninger om tilknytning til arbejdsmarkedet er suppleret med oplysninger om deltagelse i uddannelse.

Dagtilbud

Oplysninger om dagtilbud stammer fra Danmarks Statistiks DAGI-register, "Daginstitutioner". Registeret bygger på opgørelser over opkrævning af forældrebetaling i daginstitutioner og dagpleje og indeholder endvidere oplysninger om, hvilken type dagtilbud barnet gik i på opgørelsestidspunktet.

Det er dog ikke alle daginstitutioner, der er dækket af registret. Dels findes et lille antal kommuner, der har deres eget opkrævningssystem, og derfor ikke leverer individdata til Danmarks Statistik, og dels gælder det en række institutioner, primært selvejende, der ikke benytter de kommunale betalingssystemer, som opgørelserne bygger på. Dækningsgraden ligger for 75 pct. af kommunerne over 85 pct., mens den for de store byer ligger over 90 pct.

Når vi opgør andelen tilknyttet et dagtilbud, har vi ikke medtaget de børn, der udelukkende står registreret som tilknyttet en legestue, da der ikke er tale om et egentligt dagtilbud.

---

³ Danmark Statistik har importeret oplysninger om uddannelse for en større gruppe af indvandrere (se fx Mørkeberg, 2000). Vi har dog valgt at kategorisere højeste fuldførte uddannelse som uoplyst, hvis uddannelsesoplysningen er importeret. Sidstnævnte kan vi se ud fra variabelen HF_KILDE.

VIDEN
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD